

БАРИШІВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ЗВІТ

**про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку
Баришівської селищної територіальної громади
до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з її реалізації**

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з її реалізації розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з її реалізації та експертів зі стратегічного планування ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад» (CLIR) проєкту «Супровід Урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International

Зміст

ВСТУП	3
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БАРИШІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ НА 2025-2027 РР. З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	5
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗИ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	19
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	39
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	45
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ -50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	53
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ	61
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ	65
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	Помилка! Закладку не визначено.
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	72
11. РЕЗЮМЕ ІНФОРМАЦІЇ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	73

ВСТУП

Стратегія розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та План заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації (далі – Стратегія та План) зорієнтована на розвиток сучасної згуртованої громади з екологічно чистою територією, комфортною та безпечною для ведення бізнесу та проживання, відпочинку.

Стратегія узгоджується з пріоритетами і цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: Оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки та Стратегії розвитку Київської області на 2021– 2027 роки.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» державою визначено необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – процедура визначення, опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі – ДДП) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби – транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних міркувань і підготовку документів державного планування з метою досягнення сталого розвитку. Це системний та комплексний інструмент оцінки, що підтримує та інформує про процес прийняття управлінських рішень суб'єктами діяльності, які можуть мати можливі екологічні наслідки.

СЕО здійснюється на засадах законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Стратегія розвитку Баришівської громади відповідає засадам екологічної політики України, визначеним Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» та Розпорядженню Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 №1363-р «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року».

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації розроблено з врахуванням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 р. №296.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії та Плану заходів відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (2018 р.), Постанови Кабінету Міністрів Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки №430 від 2 травня 2023 року було оприлюднено Заяву про визначення обсягів СЕО Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації та повідомлення, шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Баришівської селищної ради та внесено Баришівською селищною радою до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій

громадськості. Також інформацію розповсюджено у публічних місцях в сільських населених пунктах громади.

Під час громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки надійшов лист від Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації (лист №254-28.06.2-2025 від 27.01.2025 року) з рекомендацією дотримання чинних нормативних документів при підготовці звіту про стратегічно екологічну оцінку.

Департаменту охорони здоров'я Київської обласної державної адміністрації (лист №33/300-2025 від 21.01.2025 року) без зауважень та з рекомендацією врахування наслідків реалізації проекту документа державного планування, що потенційно можуть вплинути на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Реалізація заходів, щодо яких розробляється стратегічна екологічна оцінка, буде відбуватись з дотриманням чинних нормативних документів. Звіт розроблено з врахуванням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 р. №296.

Необхідно брати до уваги той факт, що Стратегія відображає загальні пріоритети та цілі розвитку усієї громади загалом, без акцентування на конкретні території, в межах яких існують соціальні, економічні чи екологічні проблеми, які потрібно вирішувати на більш низькому рівні планування, в тому числі на рівні реалізації конкретної планової діяльності.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БАРИШІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ НА 2025-2027 РР. З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення Барішівської селищної територіальної громади (далі –Барішівська громада) за умови реалізації Стратегії та Плану заходів. Відтак об'єктом аналізу є визначені у Стратегії та Плані заходів стратегічні, оперативні цілі та завдання.

Стратегією визначено **стратегічне бачення** Барішівської громади.

Стратегічне бачення: Барішівська громада – інвестиційно та туристично приваблива територія столичної області. Зорієнтована на високотехнологічне екологічне сільське господарство та переробку його продукції, безпечна для життя та ведення бізнесу, з розвинутою інфраструктурою. Громада, що забезпечує надання якісних освітніх та медичних послуг, з сучасною сферою відпочинку, спорту та дозвілля в українських національних традиціях

Стратегічне бачення розвитку Барішівської громади буде досягатись завдяки реалізації трьох стратегічних цілей:

1. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Економічно спроможна громада
2. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг
3. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. Інфраструктура та довкілля забезпечують комфортні умови для проживання та розвитку бізнесу

Перша стратегічна ціль «Економічно спроможна громада» досягається через реалізацію таких оперативних цілей: «Залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють високооплачувані робочі місця»; «Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки сприяють наповненню місцевого бюджету»; «Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається»

Друга стратегічна ціль «Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг» досягається через реалізацію трьох оперативних цілей: «Послуги освіти та культури – якісні, доступні, інклюзивні», «Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців » та «Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади».

Третя стратегічна ціль «Інфраструктура та довкілля забезпечують комфортні умови для проживання та розвитку бізнесу» досягається через реалізацію таких оперативних цілей: «Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною та відповідає потребам мешканців, бізнесу», «Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт мешканців та гостей» та «Чисте довкілля та енергоефективність підвищують привабливість громади».

В основі Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року – проектні ідеї, що були запропоновані мешканцями громади, представниками структурних підрозділів селищної ради, комунальних підприємств та установ, старостами, представниками інститутів громадянського суспільства та відібрані Робочою групою. Загалом до Плану заходів увійшло 35 ідей проектів місцевого розвитку, скерованих на виконання завдань для досягнення оперативних та стратегічних цілей Стратегії. Оперативні цілі деталізовані в завданнях. Завдання дають розуміння, яким чином громада буде досягати цілей свого розвитку (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації

Стратегічна ціль 1. Економічно спроможна громада	
Оперативні цілі	Завдання
1.1. залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють високооплачувані робочі місця	1.1.1. Забезпечити ефективне використання землі та комунальної власності
	1.1.2. Створити нові інвестиційні продукти для залучення інвестицій у створення/розвиток нешкідливих виробництв
1.2. Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки сприяють наповненню місцевого бюджету	1.2.1. Забезпечити консультаційну підтримку сільськогосподарських виробників
	1.2.2. Створити умови розвитку на території громади кластерів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, крафтової продукції, ринкового господарства
1.3. Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається	1.3.1. Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади
	1.3.2. Забезпечити впізнаваність громади через туристичну промопродукцію, каталог туристичних об'єктів, інформаційне наповнення офіційного сайту громади, туристичні навігації
Стратегічна ціль 2. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	
2.1. Послуги освіти та культури якісні, доступні, інклюзивні	2.1.1. Модернізувати мережу закладів освіти для надання якісних послуг
	2.1.2. Створити безпечні умови, забезпечити доступність та інклюзивність послуг дошкільної, шкільної та позашкільної освіти
	2.1.3. Оптимізувати та модернізувати мережу закладів культури
2.2. Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців	2.2.1. Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів
	2.2.2. Забезпечити якість та доступність соціальних послуг для різних поколінь та соціальних груп населення, зокрема підтримку військовослужбовців та ветеранів, їх сімей
2.3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	2.3.1. Налагодити взаємодію та сприяти підвищенню згуртованості громади
	2.3.2. Підвищити якість та доступність адміністративних послуг громади
	2.3.3. Для працівників комунальних закладів, установ, служб громади та ОМС створити належні умови для роботи і розвитку компетенцій
	2.3.4. Забезпечити підтримку Збройних Сил України
Стратегічна ціль 3. Інфраструктура та довкілля забезпечують комфортні умови для проживання та розвитку бізнесу	

<p>3.1. Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною та відповідає потребам мешканців, бізнесу</p>	<p>3.1.1. <i>Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури</i></p> <p>3.1.2. <i>Створити інфраструктуру безпеки актуальну до сучасних викликів</i></p> <p>3.1.3. <i>Розширити покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, теплопостачанням</i></p>
<p>3.2. Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт мешканців та гостей</p>	<p>3.2.1. <i>Створити умови фізичного розвитку та спорту у громаді, що позитивно впливають на здоров'я та дозвілля дітей та дорослих</i></p> <p>3.2.2. <i>Покращити рівень благоустрою та облаштування території громади, формувати громадські простори з урахуванням вимог інклюзії</i></p>
<p>3.3. Чисте довкілля та енергоефективність підвищують привабливість громади</p>	<p>3.3.1. <i>Сформувати ефективну систему управління відходами у громаді</i></p> <p>3.3.2. <i>Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру</i></p> <p>3.3.3. <i>Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді</i></p>

Реалізація Стратегії громади не несе ризиків виникнення соціальних конфліктів. Розробка Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації здійснювалась із залученням широких верств громадськості та розрахована на реалізацію інтересів різних груп населення та сприятиме розвитку всієї території громади, зокрема:

- відкриті засідання (06.08 2024р, 27.09.2024 р.) відбувались за участі голови громади та його заступника, представників структурних підрозділів, комунальних установ Баришівської селищної ради, депутатів селищної ради, громадських організацій, бізнесу, молоді, мешканців громади;
- після прийняття рішення про розробку Стратегії громади було проведено опитування мешканців, органів місцевого самоврядування та бізнесу громади з метою виявлення найбільш актуальних проблем на напрямків розвитку громади;
- представлені проекти реалізують інтереси різних груп населення: дітей та учнів, молоді, працездатного населення, людей похилого віку, ветеранів, мало мобільних груп населення тощо.
- серед представлених ідей проектів є ті, що напрацьовані у співпраці з громадським сектором, Молодіжною радою.

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Оновлена Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців.

Стратегія розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722. При розробці Стратегії та Плану заходів громади враховані ключові аспекти Оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, в якій визначено 3 стратегічні цілі:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах
2. Підвищення конкурентоспроможності регіонів;
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади на період до 2027 року Оновленій Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (ДСРР)

Стратегічні та оперативні цілі ДСРР	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року											
	I. Економічно спроможна громада	1.1. залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють високооплачувані робочі місця	1.2. Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки	1.3. Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається	II. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	2.1. Послуги освіти та культури якісні, доступні, інклюзивні	2.2. Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців	2.3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	III. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	3.1. Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною та відповідає потребам	3.2. Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт мешканців та гостей	3.3. Чисте довкілля та енергоефективність підвищують привабливість громади
I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	*	*	*		**	**	**	**	**	*	*	**
1.1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*
1.2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах					**	**	**	**				
1.3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, ВПО та інших вразливих груп					**	**	**	**	*	*	*	*
II. Підвищення конкурентоспроможності регіонів	**	**	**	**	*	*	*	*	*	*	*	*
2.1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів	**	**	*	*	*	*	*	*	**	**	**	**
2.2. Сильна, спроможна та конкурентоздатна регіональна економіка	**	**	**	**	*	*	*	*	*	*	*	*
III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	*	**	*	*	**	*	*	**	**	*	*	*

3.1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування практик ЄС	**	**	**	**	**	*	*	**	**	*	*	*
3.2. Розвиток різних форм співробітництва та управління публічними інвестиціями	**	**	*	*	**	**	*	**	**	*	**	*

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року Оновленій Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки засвідчує їх повне (понад 50% оперативних цілей) або часткове (менше 50% оперативних цілей) співпадіння зі змістом усіх 3 стратегічних цілей ДСРР.

Стратегічна ціль 1 «Економічно спроможна громада» Стратегії Барішівської селищної територіальної громади на період до 2027 року прямо співвідноситься зі стратегічною ціллю 2 Державної стратегії та частково – 1 та 3.

Стратегічна ціль 2 «Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг» узгоджується з ціллю 1 та частково – з цілями 2 та 3.

Стратегічна ціль 3 «Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади» частково узгоджується з усіма трьома цілями.

Стратегічні напрямки розвитку Барішівської СТГ також сформовані відповідно до стратегічних цілей **Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки**, котра передбачає, що Київщина – іміджевий, фінансово самодостатній регіон – лідер України з потужною інноваційною та високотехнологічною економікою, професійним інтелектуальним бізнесом та креативним смарт-середовищем, високою якістю життя, наближеною до загальноєвропейських стандартів, комфортними та безпечними умовами для проживання, де збережено історико-культурну спадщину та національні традиції українського народу, створено рівні умови для всебічного та гармонійного розвитку людини.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки проведено у таблиці 1.3.

Стратегія розвитку Барішівської СТГ безпосередньо відповідає стратегічним цілям Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки. Вона містить відповідні зазначеному документу стратегічні та оперативні цілі, а також завдання, що передбачають спільні дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Стратегічна ціль 1 «Економічно спроможна громада» Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року прямо співвідноситься зі стратегічною ціллю 2 Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки та частково – з ціллю 3 та 4.

Стратегічна ціль 2 «Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг» прямо кореспондується з ціллями 1 Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки та частково – з ціллю 2 та 4.

Стратегічна ціль 3 «Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади» добре узгоджується з стратегічною ціллю 1 Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки та частково – з цілями 2, 3 та 4.

Таблиця 1.3. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року											
	I. Економічно спроможна громада	1.1. Залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють	1.2. Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки сприяють наповненню місцевого бюджету	1.3. Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається	II. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	2.1. Послуги освіти та культури якісні, доступні, інклюзивні	2.2. Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців	2.3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	III. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	3.1. Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною	3.2. Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт	3.3. Чисте довкілля та енергоефективність підвищують
1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів	*	*	*	*	**	**	**	**	**	**	**	*
1.1. Якісна освіта для всіх	*	*	*	*	**	**	*	**	**	**	**	*
1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей	*	*	*	*	**	*	**	*	**	**	**	*
1.3. Розвиток культурного і духовного середовища, збереження і популяризація культурної спадщини	*	*	*	**	**	**	*	*	*	*	*	*
1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами	*	*	*	*	*	*	*	*	**	**	**	**
1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей	*	*	*	*	**	**	**	**	**	**	**	**
1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища	*	*	*	*	*	*	*	*	**	**	**	**
2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону	**	**	**	**	*	*	*	*	*	*	*	*
2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю	**	**	**	*	*	*	*	*	*	*	*	*
2.2. Розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
2.3. Створення умов для пріоритетного розвитку малого та середнього підприємництва	**	**	**	**	*	*	*	*	*	*	*	*
2.4. Розвиток туризму та рекреацій	**	*	*	**	*	*	*	*	*	*	*	*

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року											
	I. Економічно спроможна громада	1.1. Залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють	1.2. Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки сприяють наповненню місцевого бюджету	1.3. Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається	II. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	2.1. Послуги освіти та культури якісні, доступні, інклюзивні	2.2. Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців	2.3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	III. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	3.1. Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною	3.2. Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт	3.3. Чисте довкілля та енергоефективність підвищують
3. Розвиток інноваційно орієнтованих галузей економіки (на засадах смарт-спеціалізації)	*	*							*	*		
<i>3.1. Розвиток інноваційної екосистеми</i>	*	*	*	*	*	*			*	8		*
<i>3.2. Активізація наукової та інноваційної діяльності в секторах смарт-спеціалізації</i>					*	*						
<i>3.3. Розвиток людського капіталу для підтримки смарт-спеціалізації регіону</i>					*	*	*		*		*	
4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад	*	*	*	*	*	*			**	**	*	**
<i>4.1. Розвиток територій в інтересах територіальних громад</i>	*	*	*	*	*			*	**	**	*	**
<i>4.2 Розвиток дорожньої та транспортної інфраструктури регіону</i>		*			*			*	**	**		*

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається

Стратегічними цілями державної екологічної політики України відповідно до **Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»** визначено:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності стратегічних цілей Стратегії громади стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (далі – стратегічні цілі державної екологічної політики), наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4. Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року стратегічним цілям державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Стратегічні цілі державної екологічної політики	Стратегічні цілі Стратегії розвитку Барішівської громади		
	1. Економічно спроможна громада	2. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади
1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+	++	++
2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	++	+	++
3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку	+	+	++
4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	+	++	++
5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	0	0	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

- ++ – цілі Стратегії узгоджені зі стратегічними цілями державної екологічної політики;*
- + – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики опосередковано узгоджуються на рівні оперативних цілей та завдань;*
- 0 – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики нейтральні по відношенню одні до одних;*
- – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Стратегії та стратегічних цілей державної екологічної політики;*
- – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово суперечать одні однім. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей Стратегії територіальної громади.*

Стратегічна ціль 1 «Економічно спроможна громада» спрямована на формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туристично-рекреаційної сфери та бізнес середовища у громаді, планування розвитку території через розробку містобудівної документації. Аналіз свідчить, що дана ціль Стратегії та її оперативні цілі й завдання узгоджуються з стратегічними цілями державної екологічної політики. Планування розвитку території у громаді та підвищення рівня життя мешканців відбувається на засадах норм природоохоронного законодавства. При розробці генеральних планів населених пунктів будуть враховані принципи екологічного планування: врахування екологічних аспектів та охорона природних ресурсів, заходів

для зменшення негативного впливу на довкілля. Громада планує розвивати сільське господарство та зелену енергетику, перевести 20 га залісненої території (лісу) до категорії рекреаційних. Разом з тим, слід приділити увагу заходам Стратегії розвитку Барішівської СТГ в частині дотримання принципів сталого розвитку у формування політики залучення інвестицій, розробки концепції створення індустріального парку, будівництва багатоквартирних будинків.

Стратегічна ціль 2 «Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг» спрямована на покращення життя та здоров'я населення шляхом надання якісних послуг через розвиток соціальної інфраструктури та ефективне використання наявного людського потенціалу. В завданнях стратегії громади турбота про різні категорії населення – ветеранів, маломобільних груп населення через облаштування суспільного простору, встановлення пандусів, розвиток Центру життєстійкості громади, надання реабілітаційних та психологічних послуг; дітей сиріт -через розвиток сімейних форм виховання, надання послуг відпочинку та оздоровлення, створення дитячих майданчиків інше. В більшості завдання Стратегії розвитку Барішівської ТГ узгоджуються і не суперечать цілям державної екологічної політики. При цьому, слід приділити більшу увагу заходам Стратегії розвитку громади в частині впровадження екологічної освіти та виховання у освітніх закладах, формування в суспільстві екологічних цінностей і підвищення його екологічної свідомості; підвищення рівня поінформованості суспільства щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання і виробництва, стану і цінностей біорізноманіття та заходів, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання. Окремим напрямком підтримки має стати турбота про військовослужбовців та їх сім'ї.

Стратегічна ціль 3 «Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади» передбачає впровадження енергозберігаючих технологій та розвиток системи енергоменеджменту у громаді, модернізацію інженерної інфраструктури та житлово-комунального господарства громади, розширення послуг водопостачання, будівництва очисних споруд, формування якісної дорожньої інфраструктури, облаштування тротуарів, зупинок громадського транспорту для забезпечення безбар'єрності, а також налагодження системи управління ТПВ, налагодження сортування сміття та упорядкування будівельного сміття, забезпечення екологічної безпеки та захисту населення та території від надзвичайних ситуацій, проведення освітніх кампаній щодо екологічної безпеки та попередження надзвичайних ситуацій, покращення екологічного стану навколишнього середовища через прибирання території, ліквідації стихійних сміттєзвалищ, озеленення територій та облаштування місць відпочинку, підвищення рівня екологічної культури дорослих та дітей тощо. Ця ціль стратегії максимально узгоджується з усіма стратегічними цілями державної екологічної політики.

У Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затвердженій Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 №1363-р, визначено 12 стратегічних цілей для підвищення рівня екологічної безпеки, зменшення впливів та наслідків зміни клімату в Україні:

- зменшення рівня промислового забруднення;
- створення ефективної системи хімічної безпеки;
- забезпечення раціонального використання природних ресурсів;
- досягнення «доброго» екологічного стану вод;
- забезпечення сталого лісоуправління та підвищення здатності лісових екосистем адаптуватися до зміни клімату;
- створення правових та економічних підстав для запровадження ієрархії поводження з відходами;
- підвищення ефективності державної системи оцінки впливу на довкілля та державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- збереження біорізноманіття та забезпечення розвитку природно-заповідного фонду в Україні;

- посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних, економічних та екологічних систем до зміни клімату;
- стабілізація екологічної рівноваги на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя після відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону;
- включення заходів з екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату в національні, регіональні стратегії, плани управління річковими басейнами;
- підвищення обізнаності представників центральних і місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які уповноважені на прийняття рішень у сфері навколишнього природного середовища, з питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату.

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації стратегічним цілям Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 року № 1363-р (далі – стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки), представлено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5. Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації стратегічним цілям Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року

Стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки	Стратегічні цілі Стратегії розвитку Барішівської громади		
	1. Економічно спроможна громада	2. Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг	3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади
1. Зменшення рівня промисловою забруднення	++	+	++
2. Створення ефективної системи хімічної безпеки	0	0	0
3. Забезпечення раціонального використання природних ресурсів	++	++	++
4. Досягнення «доброго» екологічного стану вод	+	+	++
5. Забезпечення сталого лісоуправління та підвищення здатності лісових екосистем адаптуватися до зміни клімату	+	0	0
6. Створення правових та економічних підстав для запровадження ієрархії поводження з відходами	0	0	++
7. Підвищення ефективності державної системи оцінки впливу на довкілля та державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища	+	+	+
8. Збереження біорізноманіття та забезпечення розвитку природно-заповідного фонду в Україні	++	+	+
9. Посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних, економічних та екологічних систем до зміни клімату	+	++	++

10. Стабілізація екологічної рівноваги на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя після відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону	0	0	0
11. Включення заходів з екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату в національні, регіональні стратегії, плани управління річковими басейнами	0	0	0
12. Підвищення обізнаності представників центральних і місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які уповноважені на прийняття рішень у сфері навколишнього природного середовища, з питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату	+	+	++

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

- ++ – цілі Стратегії узгоджені зі стратегічними цілями Стратегії екологічної безпеки;
- + – цілі Стратегії та стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки опосередковано узгоджуються на рівні оперативних цілей та завдань;
- 0 – цілі Стратегії та стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки нейтральні по відношенню одні до одних;
- – цілі Стратегії та стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Стратегії та стратегічних цілей Стратегії екологічної безпеки;
- – цілі Стратегії та стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей Стратегії територіальної громади.

Стратегічна ціль 1 «Економічно спроможна громада» повністю узгоджується з 1, 3 8 стратегічними цілями Стратегії екологічної безпеки та опосередковано узгоджується з 5, 7, 9, 12 цілями. Серед заходів Стратегії - планування розвитку території та створення генеральних планів населених пунктів з урахуванням норм природоохоронного законодавства, створення інвестиційного паспорту громади та формування інвестиційної політики основним принципом якої є залучення інвестицій у розвиток екологічно чистих виробництв, орієнтацію на екологічно чисте сільськогосподарське виробництво, розвиток зеленої енергетики у громаді, переведення земель до категорії рекреаційних та інші.

Стратегічна ціль 2 «Згуртована громада з високим рівнем соціальних послуг» максимально узгоджується з третьою та дев'ятою та опосередковано з більшістю інших стратегічних цілей Стратегії екологічної безпеки. Формування людського капіталу неможливе без екологічного виховання, яке має відбуватись, в першу чергу, через освітнє середовище. Виховання у учнів необхідності раціонального використання природних ресурсів з огляду на майбутні покоління одне з першочергових завдань сучасної школи. Такі важливі завдання Стратегії громади, як «Забезпечити якість та доступність соціальних послуг для різних поколінь та соціальних груп населення», зокрема підтримку ветеранів, дітей-сиріт, формування доступної інфраструктури для маломобільних груп населення та безпечного середовища ще більше актуалізуються через війну та необхідність інтеграції, людей, що постраждали, у життя громади.

Стратегічна ціль 3 «Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади» повністю або опосередковано узгоджується з більшістю цілей Стратегії екологічної

безпеки та передбачає урахування норм природоохоронного законодавства. Дана ціль спрямована на забезпечення екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату через налагодження системи управління ТПВ, розширення водопостачання, реконструкції та відновлення роботи очисних споруд, модернізацію іншої інженерної інфраструктури громади. Інше завдання – облаштування парків громади, зон відпочину також не можна вирішувати, не врахувавши екологічну складову та потреби маломобільних груп суспільства. Серед завдань посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних систем до зміни клімату є зниження споживання енергоресурсів за рахунок підвищення енергоефективності споруд, впровадження системи енергоменеджменту у громаді. У Стратегії громади передбачені заходи направлені на покращення енергоефективності комунальних установ – заміни котлів опалення, термоізоляції будівель, перекриття дахів та утеплення горщиків тощо.

З огляду на норми природоохоронного законодавства, передбачено покращити дорожньо-транспортну інфраструктуру. Зокрема, ремонт доріг, облаштування придорожньої інфраструктури - реновація автобусних зупинок в громаді, встановити сміттєзбірники, інше. Такі заходи сприятимуть захисту довкілля та дотримання «доброго» стану водних, лісових, земельних ресурсів у Баришівській громаді, сприятимуть адаптації еколого-економічних систем до змін клімату.

Інші головні стратегічні документи, що мають відношення до проекту Стратегії перераховані нижче:

Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки - Програма передбачає реалізацію першочергових природоохоронних заходів за такими напрямками:

- охорона атмосферного повітря;
- поведження з небезпечними відходами;
- озеленення населених пунктів та підвищення рівня суспільно екологічної свідомості;
- збереження та відтворення біорізноманіття Київської області.

Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на 2022-2029 роки у Київській області - розроблена з метою реалізації державної і регіональної політики у галузі водного господарства: підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; задоволення потреб населення і галузей економіки області у водних ресурсах та оптимізації водоспоживання, запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та збереження і відтворення водних ресурсів.

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117) - метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до поводження з відходами на державному та регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку;

Указ Президента України «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» -враховує цілі сталого розвитку за рахунок захисту, відновлення та раціонального використання екосистем

суші, раціонального лісокористування, припинення процесу деградації земель та зупинки процесу втрати біорізноманіття, вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками, забезпечення відкритості, безпеки, екологічної стійкості територіальної громади.

Національний плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;

Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційний план її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

Водна стратегія України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 – 2024 роках, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134.

Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р.

Окремі оперативні цілі та завдання Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року узгоджуються з окремими цілями, завданнями та напрямками низки галузевих документів державного планування (таблиця 1.6).

Таблиця 1.6. Відповідність оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року стратегічним цілям (завданням, напрямками) документів державного планування

ДДП	Завдання Стратегії, які найбільше узгоджуються з стратегічними цілями / завданнями /напрямами інших ДДП
<i>Водна стратегія України на період до 2050 року</i>	3.3.2. Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
<i>Енергетична стратегія України до 2050 року</i>	3.3.3. Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді
<i>Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року та Операційний план заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року</i>	1.1.2. Створити нові інвестиційні продукти для залучення інвестицій у створення/розвиток нешкідливих виробництв 3.3.3. Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді 3.3.2. Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

<p><i>Національна економічна стратегія на період до 2030 року</i></p>	<p>1.1.2. Створити нові інвестиційні продукти для залучення інвестицій у створення/розвиток нешкідливих виробництв 1.2.1. Забезпечити консультативну підтримку сільськогосподарських виробників 1.2.2. Створити умови розвитку на території громади кластерів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, крафтової продукції, ринкового господарства 1.3.1. Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади 3.3.3. Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді 3.3.2. Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру 3.1.1. Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури 3.1.2. Створити інфраструктуру безпеки актуальну до сучасних викликів 3.1.3. Розширити покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, тепlopостачанням</p>
<p><i>Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р.</i></p>	<p>1.3.1. Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади 1.3.2. Забезпечити впізнаваність громади через туристичну промпродукцію, каталог туристичних об'єктів, інформаційне наповнення офіційного сайту громади, туристичні навігації</p>
<p><i>Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року</i></p>	<p>1.1.2. Створити нові інвестиційні продукти для залучення інвестицій у створення/розвиток нешкідливих виробництв 1.2.2. Створити умови розвитку на території громади кластерів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, крафтової продукції, ринкового господарства</p>

Відтак проект Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року (а також проекти Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року, які скеровані на досягнення визначених в Стратегії цілей) узгоджується з основними засадами збереження довкілля та адаптації до змін клімату, визначеними в документах державного планування, які охоплюють різні складові довкілля, а також здоров'я населення.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗИ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Барішівська ТГ є однією з найбільших за площею територіальних громад у Київській області, яка є однією з найбільш економічно розвинутих областей України. До складу громади увійшло 28 населених пунктів: адміністративний центр – селище (донедавна селище міського типу) Барішівка та 27 сіл: Пасічна, Швачиха, Бзів, Веселинівка, Волошинівка, Борщів, Устинкова Гребля, Шовкове, Дернівка, Хлопків, Гостролуччя, Коржі, Корніївка, Лукаші, Лук'янівка, Масківці, Морозівка, Паришків, Бакумівка, Перемога, Поділля, Мала Тарасівка, Рудницьке, Сезенків, Власівка, Селище, Селичівка.

У Громаді сформовано **15 старостинських округів**: Бзівський, Веселинівський, Волошинівський, Гостролучський, Коржівський, Лукашівський, Лук'янівський, Морозівський, Корніївський, Перемозький, Подільський, Рудницький, Сезенківський, Селичівський, Селищанський.

Барішівська ТГ має вигідне географічне та стратегічне положення відносно столиці України м. Києва:

- Адміністративний центр громади селище Барішівка розташоване на відстані 52 км від районного центру м. Броварів та на відстані 29 км від м. Бориспіль.
- Відстань до обласного центру і столиці України м. Києва складає 67 км, зокрема до станції метро Бориспільська – 50 км.
- Протяжність автомобільних доріг Київ - Харків та Київ – Суми територією населених пунктів ради відповідно становить 28,94 км та 38,42 км.
- Район перетинає Південно – Західна залізниця Київ – Харків.
- Відстань від селища Барішівка до аеропорту Бориспіль – 40 км.

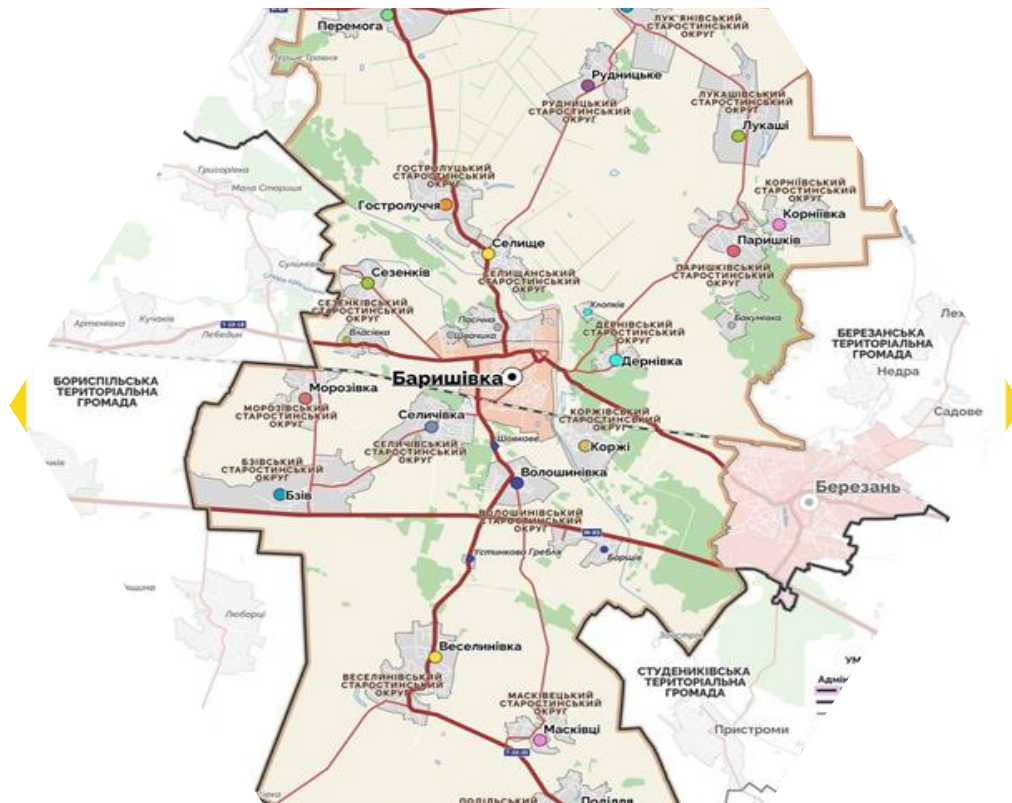

Рис. 2.1. Картосхема Барішівської селищної територіальної громади

На заході громада межує з Бориспільською та Великодиммерською територіальними громадами; на сході – зі Згурівською ТГ, Березанською ТГ, Студениківською ТГ, на півночі з Новобасанською ТГ (Чернігівська область), а на півдні з Вороньківською ТГ та Переяславською ТГ (рис. 2.1.).

З 2020 року громада входить до складу Броварського району. Броварський район було створено відповідно до постанови Верховної Ради України №807-ІХ від 17 липня 2020 року.

Площа населених пунктів Барішівської селищної територіальної громади становить 691,67 км² (69 167 га), що становить 2,45 % від площі Київської області. За площею Барішівська громада лише на 15% менша за м. Київ, водночас густота населення є вдвічі нижчою, аніж в Броварському районі, та на 1/3 нижча густоти населення Київської області загалом (табл.2.1).

Таблиця.2.1 Порівняльна характеристика Барішівської територіальної громади

	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі району/ області	Населення	Населення у % до загального населення району/ області	Густота населення
Громада	691,67		27 365		39,56 осіб/ км ²
Район	2882	23,99	241 777	11,31	83,89 осіб/ км ²
Область	28121	2,45	1 795 079 ¹	1,52	63,83 осіб/ км ²

Населення Барішівської ТГ станом на 01.01.2024 року становило 27 365 осіб (табл.2.2). У адміністративному центрі селищі Барішівка зосереджено майже 40 % населення громади, а, отже, в громаді переважає сільське населення – близько 60 %. В гендерному співвідношенні переважають жінки 52,4 %. Згідно з проведеним у 2001 році переписом населення в структурі населення за національною ознакою 94% становили українці, 4,7 % - росіяни, 0,5 % - білоруси, та 0,8% - інші.

Таблиця 2.2 Населення Барішівської громади в розрізі населених пунктів

	2001 (перепис населення)	Станом на 01.01.2022 ²	Станом на 01.01.2024 ³	В Т.Ч.	
				чол.	жін.
Селище БАРИШІВКА	11 178	10 294	10 736	4 917	5 819
с. Бзів	858	673	780	354	426
с. Веселинівка	1 332	1 045	905	418	487
с. Волошинівка	1 502	1 179	1 315	591	724
с. Шовкове	109	86	90	44	46
с. Борщів	531	417	353	156	197
с. Устинкова Гребля	29	23	23	11	12
с. Гостролуччя	1 075	843	769	366	403
с. Коржі	1 453	1 140	1 457	772	685
с. Корніївка	1 104	866	813	435	378
с. Паришків	631	495	479	221	258
с. Бакумівка	46	36	21	14	7
с. Лукаші	1 286	1 009	1 057	503	554
с. Лук'янівка	842	666	581	276	305
с. Морозівка	2 397	1 881	2 233	1067	1166
с. Перемога	1 428	1 120	1 051	503	548
с. Поділля	969	760	592	303	289

¹ Станом на 01.01.2022 р за даними Укрстату

² За даними Украстату

³ За даними ОМС

с. Масківці	352	276	235	118	117
с. Мала Тарасівка	11	9	0	0	0
с. Рудницьке	854	670	584	284	300
с. Сезенків	698	548	500	228	272
с. Власівка	199	156	168	74	94
с. Селичівка	1 102	864	1 050	493	557
с. Селище	939	737	845	406	439
с. Пасічна	749	588	671	313	358
с. Хлопків	40	31	34	20	14
с. Швачиха	18	14	23	13	10
Всього	31 732	26 426	27 365	12 900	14 465

Порівняння вікової структури Барішівської ТГ та Київської області ⁴ показало, що у громаді нижча частка дітей віком 0-5 років - 4% проти 5,2%, дітей віком 6-17 років – 13,9 % проти 15,7 %, та вища частка осіб пенсійного віку 20,5 % проти 17,0 %, а отже громада має проблеми старіння населення. **Дослідження динаміки чисельності населення** громади дозволило виділити тенденцію його зменшення - за останні 23 років на -13,7 % (середнє по області – 2 %), а, отже, **попри близькість до столиці демографічна ситуація у громаді характеризується негативним трендом**. Критична ситуація в малочисельних селах таких як Бакумівка, Мала Тарасівка, Устинкова Гребля, Хлопків, Швачиха, які знаходяться на грані фізичного вимирання. Водночас, в громаді розміщена значна кількість дачних поселень, де тимчасово проживають люди, які не є постійними жителями громади, але вони також створюють навантаження на соціальну та інженерну інфраструктуру громади.

Природні ресурси громади

Ландшафтні особливості рельєфу. Територія населеного пункту відноситься до північнолісостепової області Дніпровської терасової рівнини, Бориспільсько-Барішівського фізико-географічного району. Поверхня – слабохвиляста лесовидна рівнина, значною мірою заболочена. Максимальна висота над рівнем моря – 134 метри⁵. В геоструктурному відношенні територія характеризується потужною товщею четвертинних відкладів, представлених суглинками, у тому числі лесовидними, лесами, пісками і глинами.

Рельєф Барішівської громади рівнинний із загальним похилом до долини Дніпра, сприятливий для розвитку сільськогосподарського виробництва і транспортної інфраструктури.

Клімат. Барішівська територіальна громада розташована в помірно-континентальному кліматичному поясі. Пори року чітко виражені з помірно жарким літом та помірно холодною зимою. Середньорічна температура повітря становить + 6,7°C, середньорічна температура найхолоднішого місяця – січня - 7,2°C, а найтеплішого + 18,6°C. Найнижча температура в січні-лютому - 33°C і максимальна у липні + 38°C вказують на можливі випадки вимерзання сільськогосподарських культур в малосніжні зими. Середньорічна кількість опадів становить 554 мм, при цьому основна їх кількість припадає на теплий період року – 396 мм, на холодний – 158 мм. Максимальна висота снігового покриву – 32 см. Панівні напрямки вітрів: літом – північні та західні, взимку – західні.

Кліматичні фактори, що негативно впливають на ріст і розвиток рослинності:

- пізні весняні та ранні осінні заморозки;
- морози в зимовий період, снігопади, що спричиняють вітровальність та сніголомність насаджень;
- зливи з грозами у весняно-літній період.

⁴ За даними вікової структури НСЗУ

⁵ <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html>

Тенденції зміни клімату Київської області

Середня річна температура повітря по області – 10,4°C (кліматична норма 1991 – 2020 рр. – 8,7°C).

Абсолютний максимум температури повітря за рік – 36,4°C Тетерів 28.08.2023 (за весь час спостережень – 39,6°C Тетерів 30.07.1936, Миронівка 08.08.2010).

Абсолютний мінімум температури повітря за рік – -16,1°C Біла Церква 09.02.2023 (за весь час спостережень – -39,8°C Баришівка 09.01.1987).

Середня кількість опадів за рік по області – 608 мм (кліматична норма 1991-2020 рр. – 584 мм).

Наведені дані свідчать про те, що на території Київської області в останні роки можна спостерігати зміну клімату. Як наслідок, посилюються посухи, змінилася водність річок та озер, з'явилися не характерні для області екстремальні погодні явища.

Зміна клімату є результатом десятиліть неефективного виробництва та споживання енергії, використання земельних ресурсів та споживання, що суперечать принципам сталого розвитку, наслідком збройної агресії РФ.

Радіаційний фон

Перевищень дози гамма-випромінювання у селищі Баришівка не виявлено, вона знаходиться на рівні природного фону і не перевищує 30 мкР/годину, щільність забруднення ґрунтів цезієм 137 складає менше 1 Ки/км². Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно БДУ – 91.

Водні ресурси.

За запасами водних ресурсів Київська область має достатньо поверхневих і підземних водних ресурсів: у маловодний рік 95% забезпеченості на 1 кв. км тут припадає 996.5 тис. куб. м загальних і 26,4 тис. куб. м місцевих поверхневих водних ресурсів, а на одного мешканця - відповідно 6,48 і 0,18 тис. куб. метрів. Водозабезпеченість території і населення загальними водними ресурсами майже в 6-11 раз більші і місцевими в 1,2-2,2 рази менші, ніж у середньому по Україні. Водночас Баришівська ТГ порівняно з іншими громадами області має низький дебет води.

Загальний обсяг використання води у Баришівській СТГ у 2023 році 0,603 млн куб. м. Левова частка води надходить з підземних джерел – 94,5 % та 5,5 % із поверхневих джерел. Найбільшим споживачем води є галузь водопостачання, каналізація, поводження з відходами - 0,422 млн куб. м., або 69,9 % На виробничі потреби використовується 0,181 млн куб. м., або 30,1 %. Основними галузями-споживачами води є сільське господарство (рослинництво), виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, будівництво. Громада не здійснює скиди у поверхневі та підводні водні об'єкти (табл.2.3).

Таблиця. 2.3. Загальні показники використання води у Барішівській територіальній громаді у 2023 р., млн, куб, м.⁶

Назва виду діяльності	Забрано води з природних водних об'єктів				Скинуто в поверхневі та підземні водні об'єкти
	Всього	Всього	Прісної		
			Із поверхневих джерел	Із підземних джерел	
			Всього	Всього	
[А] СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	0,086	0,086	0,017	0,069	-
[01] Сільське господарство мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	0,086	0,086	0,017	0,069	-
[01,1]Вирощування однорічних і дворічних культур	0,076	0,076	0,017	0,059	-
[01,11]Вирощування зернових культур (крім рису) бобових культур і насіння олійних культур	0,054	0,054	0,017	0,037	-
[01,13]Вирощування овочів і баштанних культур коренеплодів і бульбоплодів	0,022	0,022	-	0,022	-
[01,41]Розведення великої рогатої худоби молочних порід	0,01	0,01	-	0,01	-
[С] ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	0,079	0,079	-	0,079	-
[15] Виробництво шкіри виробів зі шкіри та інших матеріалів	0,072	0,072	-	0,072	-
[32] Виробництво іншої продукції	0,007	0,007	-	0,007	-
[Е]ВОДОПОСТАЧАННЯ; КАНАЛІЗАЦІЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ	0,422	0,422	-	0,422	-
[F] БУДІВНИЦТВО	0,016	0,016	0,016	-	-
ВСЬОГО	0,603	0,603	0,033	0,57	-

Поверхневі води.

Територія ТГ належить до басейну Дніпра. Безпосередньо територією громади протікають річки / притоки Трубіж, Ільта, Красилівка, Сухобережниця. Найбільша річка громади - Трубіж з загальною площею басейну в межах області 3724 км.2. та довжиною 125 км відноситься до середніх рік. У колишньому Барішівському районі відсутні водосховища та наявні 51 ставки загальною площею 280,22 га та об'ємом 4,17 млн.м.куб., природні озера.⁷

⁶ Державне агентство водних ресурсів України <https://davr.gov.ua/>

⁷ <https://buvrd.gov.ua/vodni-resursy/>

Біорізноманіття. Рослинний покрив представлено рослинними асоціаціями природної зони Українського Полісся та, в незначному ступеню, Лісостепу. Поліський тип рослинності на цій території представлено здебільшого формацією дубово-соснових лісів, або суборів, є найбільш поширеною на Київському Поліссі. Характерною особливістю цих лісів є двоярусність деревного пологу. До складу верхнього ярусу входить сосна I–II бонітету. До складу другого ярусу входить дуб заввишки, здебільшого III бонітету. Інші деревні породи – береза повисла, береза пухнаста, осика і вільха клейка трапляються як домішки до сосни й дубу. В порушених асоціаціях береза і осика можуть зустрічатися як домінуючі породи. Підлісок рідкий, трапляються крушина ламка бруслина європейська. Трав'яний покрив значно густіший, ніж в борах, і багатший на число видів. Характерними рослинами тут є: орляк, грушанка звичайна, суниця, буквиця та ряд інших видів, не властивих борах. У суборах зустрічаються також і всі борові види, хоча і в інших співвідношеннях, наприклад, напівчагарники з родини вересових.

Площа лісів громади становить – 6,6 тис. га, з них – 0,4 тис. га чагарників і 0,9 тис. га лісосмуг. У громаді близько 50 га парків і є потреба у їх збільшенні.

Серед видів тварин, що зустрічаються найчастіше, на території даного регіону можна віднести наступні. У лісах: серед ссавців – їжак, кріт, куниця, борсук, заєць русак, білка, лисиця; серед птахів – куріпка, рябчик, дрізд, зозуля, дятел, синиця, сова, перепел, чаплі, крук, ворона, грак; серед плазунів – гадюка, ящірка, вуж, мідянка. На сільськогосподарських угіддях: ссавці – миші, хом'яки, серед птахів – жайворонок, куріпка, шуліка чорний. У населених пунктах: серед ссавців – кажани, миші, пацюк чорний; серед птахів – голуб, ластівка, дрізд, зяблик, сич, голуб сизий, горобець, сокола, ворона.

Екомережа – це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території, збереження біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Офіційне формування екологічної мережі на території України розпочато після набуття чинності Закону України від 21 вересня 2000 року № 1989-III «Про затвердження Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 року».. Рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 № 849-43-VI затверджено Регіональну схему екологічної мережі Київської області (рис.2.2.).

«Екобаланс Про» у 2021 році проведено заходи з Оновлення Регіональної схеми екологічної мережі в Київській області. Рішенням Київської обласної ради восьмого скликання 21 березня 2023 року № 524-16-VIII затверджено Оновлену регіональну схему екологічної мережі в Київській області.

Загальна площа територій Київської області складає 2812,1 тис. га, а площа екомережі Київської області - 1296,826 тис. га (46,11% території), з яких 344,3 тис. га – території та об'єкти ПЗФ, 130,9 тис. га – водно-болотні угіддя, 73,9 тис. га – відкриті заболочені землі, 6,36 тис. га – водоохоронні зони, 47,35 тис. га – прибережні захисні смуги, 262, 4 тис. га - ліси та інші вкриті лісом площі, 0,5 тис. га – курортні та лікувально-оздоровчі території, 2,5 тис. га – рекреаційні території, 2,218 тис. га – землі під консервацію, 91,0 - відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, 253,97 тис. га – пасовища, сіножаті, 83,3 тис. га – радіоактивно забруднені землі, що не використовуються в господарстві.

З елементів національної екологічної мережі України по території Київської області проходять три природних коридори – Поліський (I), Галицько-Слобожанський (III) та Дніпровський (VII)¹⁰

З елементів регіонального рівня виділено: 3 міжрегіональних коридори (Деснянський,

Тетерівський, Здвижський) та 5 регіональних коридорів (Трубіжський, Росський, Стугненський, Ірпінський, Гнилотікичський).

Антропогенні чинники призводять до зменшення площ природних екосистем, фрагментації середовищ проживання, зниження біологічного різноманіття, деградації ґрунтів, забруднення водних ресурсів, а також до змін в структурі ландшафтів. Це підвищує вразливість екосистем та знижує їх здатність до самовідновлення.

В Барішівській СТГ не розроблено місцевої схеми формування екологічної мережі, проте селищна рада в найближчій перспективі планує ініціювати процес її розробки.

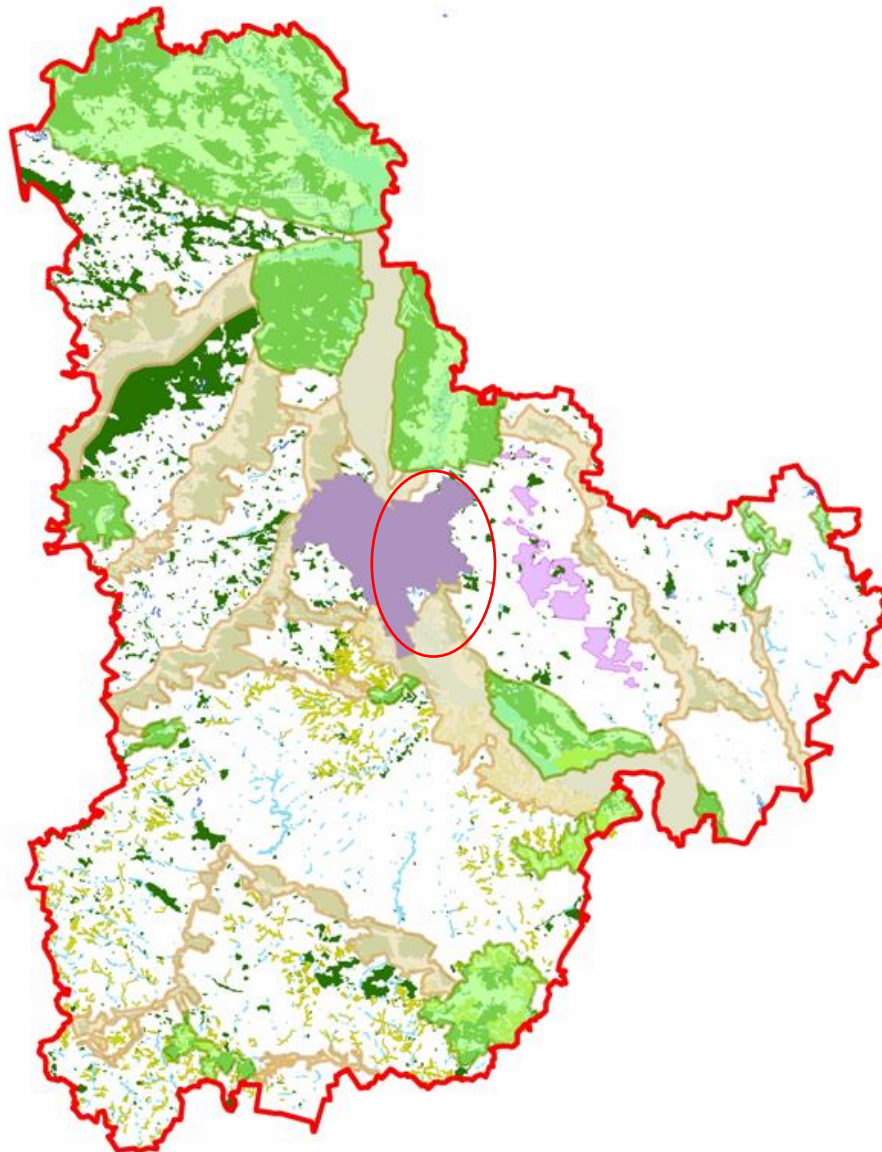

Рис.2.2. Екомережа Київської області

Об'єктами природно-заповідного фонду Барішівської територіальної громади є:

- парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Альта» (Подільський старостинський округ);
- ботанічний заказник «Бакумівка» (Корнієвський старостинський округ);
- гідрологічний заказник «Подільський» (Подільський старостинський округ);

-лісовий заказник «Борщівський» (Корнієвський старостинський округ) (табл. 2.4.).

Таблиця 2.4. Характеристика об'єктів природо-заповідного фонду Барішівської СТГ

Назва об'єкта ПЗФ	Старостинський округ	Характеристика
Ботанічний заказник «Бакумівка»	Корнієвський старостинський округ	Ботанічний заказник місцевого значення Площа 33.4 га Дата створення 18.12.1984 Рішення Чернігівського облвиконкому № 441 Заказник представлений дубово-липовими середньовічними насадженнями.
Гідрологічний заказник «Подільський»	Подільський старостинський округ	Подільський Гідрологічний заказник місцевого значення Площа 280 га Дата створення 26.11.1991 Рішення Чернігівського облвиконкому № 191 Типовий водно-болотний масив в заплаві річки Альта, який є регулятором водного режиму і відіграє важливу роль в підтриманні екологічної рівноваги в районі. Місце гніздування водно-болотних птахів, місце зростання лікарських рослин.
Лісовий заказник «Борщівський»	Коржівський старостинський округ	Лісовий заказник місцевого значення Площа 35.8 га Дата створення 10.03.1994 Рішення Київської облради № б/н Заказник є липово-дубовою ділянкою лісу. На території об'єкта зафіксоване місце зростання лілії лісової, занесеної до Червоної книги України
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Альта»	Подільський старостинський округ	Альта Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення Площа 3.00 га Дата створення 26.11.1991 Рішення Чернігівського облвиконкому № 191 Панський парк займає порівняно невелику площу в центрі села. До нього прилягає ставок і болото, що є частиною болотного комплексу, розміщеного навколо села. Поряд розташоване урочище Альта, велику частину якого займає природне болото і яке входить до складу охоронної зони парку-пам'ятки. Урочище відіграє важливу роль для збереження декількох видів водно-болотних видів птахів, яких приваблює озеро посеред нього незважаючи на його розміщення у зоні постійної присутності людей.

На території Барішівської селищної територіальної громади відсутні елементи смарагдової мережі. Найближчий елемент Zaplava Supoіu проходить через Згурівську та Яготинську територіальні громади, на півдні Kanivske Reservoir (рис. 2.3).

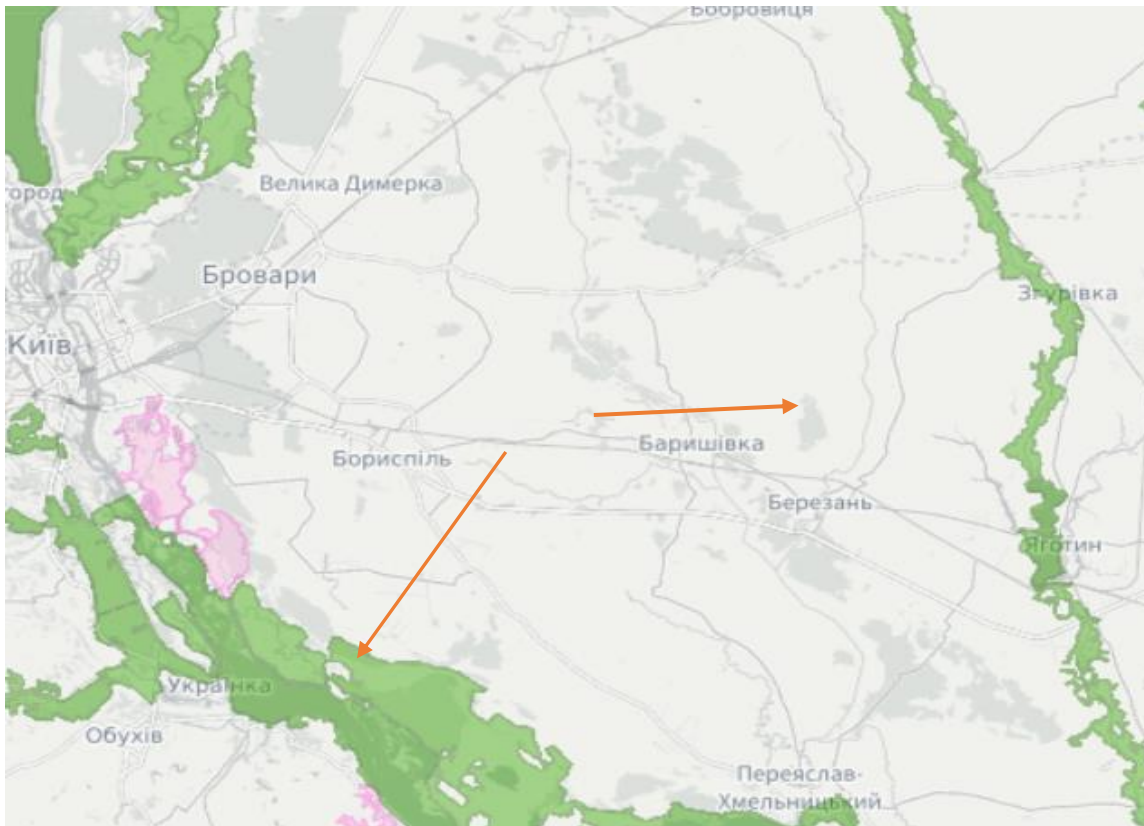

Рис. 2.3. Смарагдова мережа, Барішівська громада ⁸

Корисні копалини. На території громади наявні такі корисні копалини:

- пісок (може бути використаний для всіх видів будівельних робіт);
- цегляно-черепична сировина для виробництва цегли, черепиці;
- торф (може застосовуватися для опалення та як добриво в сільському господарстві).

Структура земельного фонду

Земельний фонд громади – важливий її актив, адже 89% валової продукції продукує сільське господарство. Загальна площа земель Барішівської ТГ становить 69166,6403 га, із них сільськогосподарські землі – 56432,3268 га. Основна частина з них – це рілля - 40418,4381 га, або 73,3 %. Ступінь розораності сільськогосподарських угідь Барішівської громади становить 71,6 %, що не перевищує середнього по області 81,5 % (рис.2.4)..

⁸ <https://emerald.eea.europa.eu/?query=Adopted%20sites,SITECODE,UA0000252>

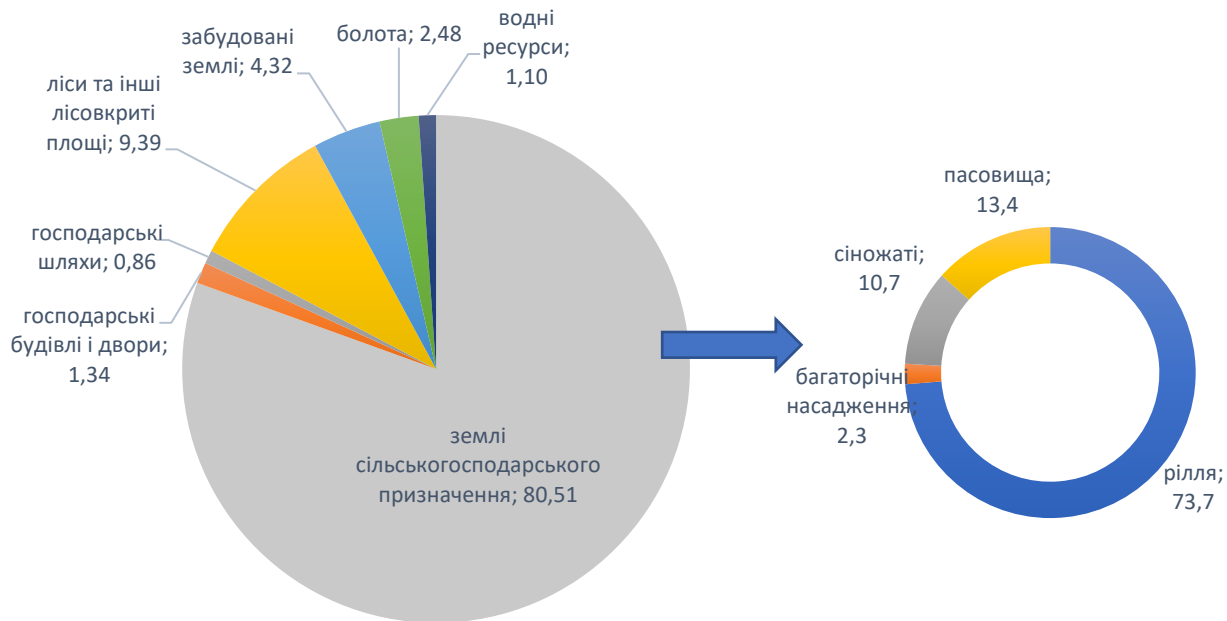

Рис. 2.4. Структура земельного фонду Барішівської селищної територіальної громади, %

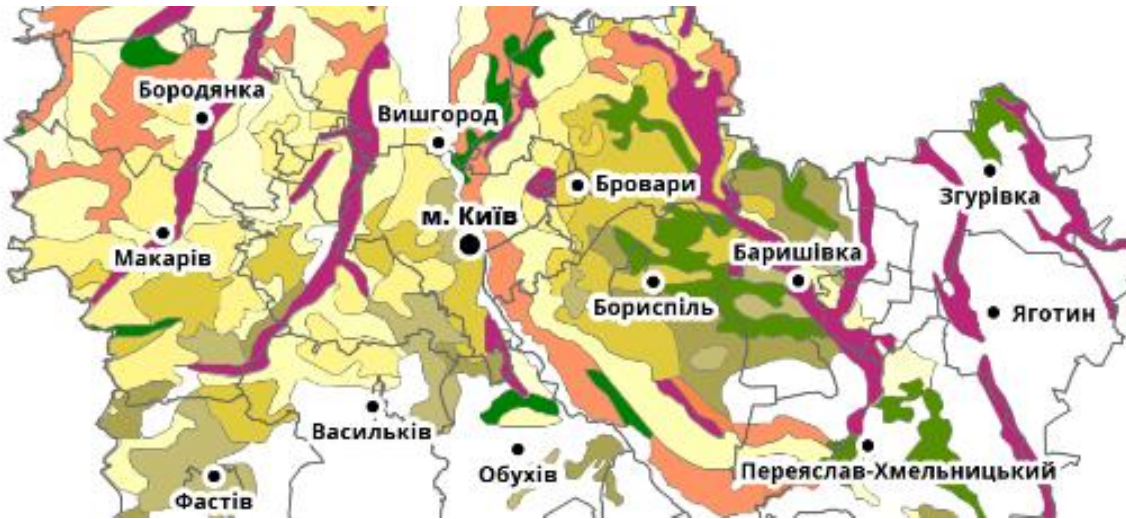
Десята частина площі громади знаходиться під лісами 6578,5821 га. Площа під іншими складовими земельного фонду така:

- господарські будівлі і двори – 938,8076 га;
- господарські шляхи – 605,2270 га;
- забудовані землі 3030,2551 га;
- болота – 1740,74 га;
- водні ресурси – 769,2626 га (

У Барішівській селищній раді заключено 351 договір оренди на земельні ділянки загальною площею 1189,2409 га.

Характеристика ґрунтів

На території Барішівської територіальної громади присутні такі ґрунти: опідзолені чорноземи слабогумусні й малогумусні легко суглинисті (64%), темно-сірі та сірі опідзолені легкосуглинисті (11%), дерново-слабоопідзолені, глинисто-піщані (8%), лугово-чорноземні слабосолонцюваті легкосуглинисті (7%), болотні торф'яники (10%). (рис. 2.5.)

Дерново-підзолисті ґрунти на давньоалювіальних та воднольодовикових відкладах, морені та лесовидних породах

- Дерново-приховано-підзолисті піщані та глинисто-піщані ґрунти (борові піски)
- Дерново-слабо-і середньопідзолисті піщані та глинисто-піщані ґрунти
- Дерново-середньо-і слабопідзолисті супіщані і суглинкові ґрунти

Опідзолені ґрунти переважно на лесових породах

- Ясно-сірі опідзолені ґрунти
- Сірі опідзолені ґрунти
- Темно-сірі опідзолені ґрунти
- Чорноземи опідзолені

Лучні ґрунти

- Лучні та чорноземно-лучні ґрунти
- Лучні та чорноземно-лучні поверхнево-солонцоваті ґрунти

Торфовища

- Торфовища низинні та торфопо-болотні ґрунти

Рис. 2.5. Види ґрунтів Броварського району Київської області

Опідзолені чорноземи займають дві третини території громади. Ґрунти сформувались переважно на карбонатних, добре дренованих, лесових породах, при оптимальному зволоженні, під трав'яною рослинністю, де процеси нагромадження органічних речовин досягають найвищого рівня. Могутній травостій залишив у цих ґрунтах велику кількість рослинних решток, тому вони багаті на гумус. Залягають на добре дренованих вододілах та їх схилах між темно-сірими ґрунтами і чорноземи звичайними. У профілі помітні ознаки як чорноземів, так і опідзолених ґрунтів (переміщення колоїдів). Потенціальна родючість має досить високий рівень (бонітет ~72 бали). Інші характеристики ґрунтів: вміст гумусу 5–12 % (супіщані до 2 %, глинисті - до 6 %); потужність Н + Н_р = 30-70 см; співвідношення гумінових та фульвокислот у складі органічної речовини = 1,2–1,5; ступінь насиченості основами— 75–90 %; реакція ґрунтового розчину слабокисла або близька до нейтральної рН КСІ = 5,6–6,5.

Об'єкти культурної спадщини

Згідно з статтею 334 Закону України «Про охорону культурної спадщини», передбачено розроблення науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини, що

визначає спеціальний режим використання території або об'єктів, у тому числі планувальні обмеження у використанні земель у сфері забудови, гранично допустимі висотність будівель та споруд.

Відповідно до статті 141 Закону України «Про охорону культурної спадщини», до затвердження науково-проектної документації, межі території пам'ятки встановлюються на основі облікової документації пам'ятки. Відповідно до статті 32 Закону, до затвердження науково-проектної документації, межі зони охорони встановлюються як нормативні розміри 100 метрів в межах населеного пункту від межі території пам'ятки та 300 м – за межами населеного пункту.

На території громади 165 об'єктів культурної спадщини, розроблено туристичний маршрут «Стежками незвіданої Баришівщини». Громада активно працює в напрямку збереження народних традицій і фольклору, розвитку народної творчості, відродження художніх промислів.

Згідно переліку пам'яток культурної спадщини національного та місцевого значення Київської області, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території Громади присутні три нерухомі пам'ятки культури місцевого значення (табл. 2.5.):

Таблиця 2.5. Нерухомі пам'ятки культури місцевого значення Баришівської СТГ

Назва	Датування	Місце знаходження	№ та дата наказу МКТ/Мінкультури про занесення до Реєстру	Охор. №
Миколаївська церква та дзвіниця	кін. XVIII – поч. XIX ст.	с. Гостролуччя	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	6-Ко
Земська школа	кін. XIX ст.	с. Гостролуччя	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	7-Ко.
Михайлівська церква	1892 р.	с. Лукаші	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	5-Ко

Економіка

Броварський район загалом та Баришівська ТГ з огляду на територіальну наближеність до столиці України завжди характеризувались позитивною динамікою економічного розвитку. У Баришівській громаді станом на 01.04.2024 року було зареєстровано 2326 суб'єктів господарювання, в тому числі: **юридичних осіб – 875, фізичних осіб-підприємців – 1451.**

В галузевій структурі економіки громади за чисельністю зареєстрованих юридичних осіб⁹ кожен п'ятий зареєстрований у галузі сільського, лісового та рибного господарства. На оптову, роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів припадає - 14,9 %, переробну промисловість - 9,0 %, надання інших видів послуг - 15,5 %, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування - 5,6 %. Позитивною стороною розвитку громади є те, що вона, маючи потужний сільськогосподарський сектор економіки, акумулює низку підприємств переробки сільськогосподарської продукції, виробництва хлібо-булочних та кондитерських виробів, м'яса, кормів для тварин, дублення шкіри та вичинку хутра та інші.

У ТОП-10 за рівнем доходів промислових підприємств громади входять такі як: ТОВ "ХЕЧ ТЕК УКРАЇНА" (виготовлення складових для промислових інкубаторів), ТОВ "ЕС ДЖЕЙ ПРОФІЛЬ УКРАЇНА" (виробництво металопрофілю), ТОВ "МЕТАЛОГАЛЬВА УКРАЇНА" (обробка металів), ТОВ «Ультра Лезер» (виробництво шкіри), ПАТ «Молнія» (виробництво пластмасової застібки),

⁹ Структура економіки розрахована за чисельністю зареєстрованих юридичних осіб

ТОВ «Кондитерський дім «Шантіль» (виробництво кондитерських виробів), ТОВ " ФЕРМЕРСЬКИЙ ДВІР" (виробництво м'яса свійської птиці) та інші (табл.2.6).

Таблиця 2.6. ТОП-10 промислових підприємств громади за рівнем доходу у 2023 році¹⁰

Назва	Дата реєстрації	КВЕД	Дохід, тис грн	Активи, тис.грн.	Чисельність зайнятих, осіб
ТОВ "ХЕЧ ТЕК УКРАЇНА"	27.04.2015	28.30 Виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства	677 511	378 647	124
ТОВ "ЕС ДЖЕЙ ПРОФІЛЬ УКРАЇНА"	02.02.2017	25.99 Виробництво інших готових металевих виробів,	457 891	153 639	80
ТОВ "МЕТАЛО ГАЛЬВА УКРАЇНА"	13.08.2008	25.61 Оброблення металів та нанесення покриття на метали	438 143	363 257	222
ПРАТ " МОЛНІЯ"	12.10.2006	32.99 Виробництво іншої продукції,	108 706	71 186	149
ТОВ "ТД "ШАНТІЛЬ"	27.09.2013	10.72 Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання	91 125	25 440	80
ТОВ ФЕРМЕРСЬКИЙ ДВІР"	24.09.2012	10.12 Виробництво м'яса свійської птиці	46 553	21 321	19
ТОВ "УЛЬТРА ЛЕЗЕР"	23.11.2000	15.11 Дублення шкіри і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра	25 847	73 336	31
ТОВ" КОРМ"	05.11.2003	10.91 Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах	19 193	37 884	8
ТОВ "КОНСТРУКЦІЇ БЕТОННІ"	05.06.2019	23.61 Виготовлення виробів із бетону для будівництва	11 978	3 403	6
ТОВ "КОРЖІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ"	10.02.2020	10.11 Виробництво м'яса	7 895	12 495	6

Найбільшим підприємством агропромислового комплексу громади є **ТОВ "БЗК»** (земельний банк — 57 тис. га.). Компанія, яка спеціалізується на вирощуванні і реалізації зернових і олійних культур, надання послуг з приймання, первинної обробки та зберігання зерна, а також молочному тваринництві.

У галузі тваринництва розвинене вирощування, птиці, свиней, ВРХ, інших тварин, зокрема:

ТОВ "МОРОЗІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА" займається розведенням свійської птиці, також здійснює торгівлю кормом для тварин. В активах господарства інкубатори.

¹⁰ За інформацією <https://clarity-project.info/hromada>

Група компаній «Нива Переяславщини» займається вирощування та зберігання зернових - виробництво комбікормів - відгодівля свиней - забій та м'ясопереробка - реалізація продукції ТМ "П'ятачок" у власній торгівельній мережі та через дистриб'юторів.

Окрім птахівництва, розведення свиней в громаді розвинене розведення великої рогатої худоби молочних сортів (СТОВ ІМ. ЛЕСЯ СЕРДЮКА), розведення інших тварин (ПП" КОНЦЕРН - СВК", СТОВ "БАРИШІВСЬКИЙ ЗВІРОПЛЕМГОСП").

Транспортна мережа. Громада має добре **автомобільне та залізничне сполучення**: проходять два автошляхи: національний автомобільний шлях Н 07 (Київ-Суми); міжнародний автомобільний шлях М 03 (Київ-Харків) та ділянка Південно – Західної залізниці Київ – Харків.

Перелік небезпечних об'єктів та об'єктів високого ризику негативного впливу на екологічну безпеку Громади (суб'єктів економіки)

- ТОВ "Ультра Лезер" (дублювання шкіри) основними джерелами утворення забруднюючих речовин є технологічні процеси фарбування, пожировки та сушки шкіряних виробів;
- «ТОВ Екомісто М» у межах житлової зони здійснює діяльність по переробці/виробництву петпляшок;
- ТОВ "Нива Переяславщини" (вирощування свиней).

Охорона здоров'я

За даними Центру громадського здоров'я Київська область має досить великий перелік як негативних так і позитивних значень показників здоров'я населення. В області значення показника рівнів загальної передчасної смертності населення у віці від 30 до 69 років, у тому числі й від хвороб системи кровообігу, зловиясних новоутворень та хвороб органів травлення є значними та перевищують загальнонаціональні значення, що потребує надзвичайної уваги. Слід звернути увагу на досить високий рівень абортів в області, зокрема у порівнянні із загальнонаціональним значенням. Значення показників, які відображають розповсюдження поведінкових факторів ризику неінфекційних захворювань потребують особливої уваги, оскільки є досить суттєві проблеми в частині тютюнопаління серед населення області у порівнянні із національним рівнем. В області спостерігаються проблеми щодо смертності та травматизму внаслідок аварій та ДТП на дорогах. Зокрема, в регіоні все ще залишається високим приріст загальної кількості травмованих та загиблих внаслідок ДТП у порівнянні із національним рівнем (табл.2.7).

Таблиця 2.7. Показники громадського здоров'я у Київській області

Назва показника	Київська обл.	Україна	Одиниця виміру	Рік
Рівень безробіття	6,9	9,5	%	2020
частота абортів 18-19 років	799,8	575,4	на 100000 осіб	2020
Коефіцієнт смертності від автотранспортних нещасних випадків	12,3	9,5	на 100000 осіб	2020
Смертність дітей до року	4,0	6,7	На 1000 живо народжених	2020
Передчасна смертність населення віком 30-69 років від цукрового діабету	234,7	193,1	на 100000 осіб	2020
Частка осіб, які у разі настання хвороби не звертаються до лікаря, а лікуються народними засобами	23,4	13,7	%	2019
Рівень охоплення щепленням Поліо-5 (6р)	93,2	81,7	% від плану	2019

Частка населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що випалюють 16-20 цигарок за добу	45	32,4	%	2020
Поширеність тютюнопаління серед осіб 12 років і старше	9,2	16,8	на 100000 осіб	2019
Приріст кількості ДТП у порівнянні з минулим роком	15,8	4,6	%	2020

Здоров'я громади. Порівняно з довоєнними роками показник народжуваності у Баришівській СТГ значно знизився (5,7 у 2023 р. проти 7,4 у 2021 р.). Показник смертності за останні три роки теж має тенденцію до зниження - з 19,8 у 2021 р. до 16,4 у 2022 р., та до 16,1 у 2023 р., але він значно перевищує показник народжуваності.

Показники загальної захворюваності. Загальна захворюваність дорослого населення Київської області (показник поширеності) за 2022 рік знизилась в порівнянні з 2021 роком на 11,75%. Показник захворюваності знизилась на 32,77%, що зовсім не є ознакою поліпшення стану здоров'я населення області. Дані показники слід рахувати як оперативну інформацію, яку можливо було зібрати в умовах бойових дій та військового стану в країні. (Всі показники розраховані на 10 000 дорослого населення.). У Броварському районі У 2022 році було зареєстровано 15474 випадки захворювань на 10 тис населення, що вище середньообласного рівня – 14081 випадок на 10 тис. населення. Натомість у районі зафіксовано захворювань з діагнозом встановлено вперше – 3784 випадки на 10 тис населення проти 4111 середнього по області.¹¹

У структурі поширеності хвороб у дітей усіх вікових груп перше місце займають хвороби органів дихання - 56,03% у дітей в віці 0-14 років включно – 59,50%, у дітей в віці 15-17 років – 44,34%.

Найбільш гострими проблемами здоров'я населення області за даними відділу медичної статистики та аналітики Комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний спеціалізований медичний центр» визначено:

- високий рівень загальної смертності, особливо чоловіків працездатного віку;
- низький рівень народжуваності;
- від'ємний приріст населення;
- низька очікувана тривалість життя;
- високий коефіцієнт старіння;
- високі показники смертності за класом хвороб системи кровообігу, за класом новоутворення, за класом травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників;
- ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

Мережа закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) складається з 18 закладів:

- 17 первинної медичної допомоги – 7 амбулаторій загальної практики сімейної медицини, 6 фельдшерсько-акушерських пунктів, 3 фельдшерських пунктів та 1 пункт надання невідкладної медичної допомоги, які входять до складу КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Баришівської селищної ради;

¹¹ Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту програми соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2025 рік

- 1 заклад спеціалізованої медичної допомоги – КНП «Баришівська багатопрофільна лікарня» Баришівської селищної ради, який увійшов в Спроможну мережу ЗОЗ Київського госпітального округу, в якості загального ЗОЗ.

Один ЗОЗ зазнав руйнування внаслідок бойових дій.

Є потреби в заходах з підвищення енергоефективності для закладів первинної медичної допомоги. Лікарня в повному обсязі забезпечена генераторами, але є потреба в проведенні ремонту даху лікарні, бо вона вже стара і обвалюється, з одночасним утепленням, щоб знизити витрати на електроенергію. Заклад має партнерські відносини із громадою Pula в Німеччині з якою наразі готують спільний проєкт на Englishman Global і на фонд Накопа про капітальний ремонт даху стаціонарного лікувального корпусу і там розглядається встановлення сонячних панелей (вже є комерційна пропозиція на них, виставлений кошторис).

В жодному ЗОЗ первинної медичної допомоги укриттів немає. В лікарні є два укриття, одне – протирадіаційне, з новим ремонтом, центральною каналізацією і центральним водопостачанням, інше - найпростіше, також з новим ремонтом.

В багатьох закладах первинного рівня створені умови для можливості їх фізичного відвідування особами з інвалідністю та малобільними особами. Будівлі та приміщення лікарні повністю облаштовані під потреби осіб з інвалідністю/малобільних груп населення у відповідності до ДБН України.

Медичні послуги

Екстрена медична допомога

В громаді функціонує дві підстанції екстреної медичної допомоги (на території Баришівської лікарні та в с. Перемога), які є підрозділом Переяславської станції екстреної медичної допомоги. Крім того, є власний пункт невідкладної допомоги на базі КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги», який надає пацієнтам допомогу при тих станах на які не виїжджає екстрена медична допомога (підвищення тиску, температури), він також забезпечує медичну допомогу під час культурних та громадських заходів.

ЗОЗ **первинного рівня** обслуговують пацієнтів з кількох прилеглих громад. Також в громаді розміщена значна кількість дачних поселень, де тимчасово проживають люди, які не є постійними жителями громади, але які теж звертаються за медичною допомогою до ЗОЗ громади. На первинному рівні населенню забезпечується повний перелік медичних послуг, передбачених для надання на цьому рівні. Для забезпечення пацієнтів, які проживають у віддалених населених пунктах працює власна виїзна мобільна медична команда (лікарі 1-2 рази на місяць вахтовим методом відвідують села, де розміщені ФАПі та ФП). Матеріально підтримують виїзд команди організація «100% життя» і USAID.

Є потреба у забезпеченні всіх амбулаторій і ФАПів портативними дефібриляторами та електрокардіографами. В громаді на першому місці як по захворюваності, так і по летальності серцево-судинні захворювання, тому є необхідність їх вчасно діагностувати і надавати допомогу. Також є запит на проходження персоналом навчання з користування ЕКГ-апаратами та надання реанімаційних заходів на первинному рівні медичної допомоги.

Спеціалізована медична допомога. Баришівська багатопрофільна лікарня обслуговує пацієнтів з кількох громад – Баришівської, Згурівської, Березаньської і інших. Водночас договорів про міжтериторіальне співробітництво з сусідніми громадами не підписано. Працюють наступні клінічні відділення: терапевтично-неврологічне, хірургічне відділення з ліжками травматології, урології, гінекологічне, реанімаційне, анестезіологічне з ліжками інфекційної терапії, дитяче відділення і інфекційне. Лікарня має великий позитивний досвід надання медичних послуг, найбільше амбулаторного, планового (планові хірургічні втручання) та діагностичного спрямування.

Станом на кінець 2024 року лікарня має договори з НСЗУ за Програмою медичних гарантій на 11 пакетів медичних послуг, обсяг державного фінансування пакетів медичної допомоги трохи зріс: у 2021 р. фінансування склало 15, 064 млн грн., у 2024 р. – 46,512 млн.грн. Найближчим часом на базі лікарні планується зробити харчоблок, який буде у т.ч. надавати послугу дієтичного харчування.¹²

Лікарня має підписаний меморандум про партнерську співпрацю з громадою Pula в Німеччині, яка допомагає закладу в частині покращення матеріально-технічної бази та навчання фахівців (медики проходили стажування в Німеччині).

Аптеки. 6 аптечних закладів мають договори за програмою реімбурсації (Урядова програма «Доступні ліки»), що є достатньою кількістю для забезпечення потреб населення у придбанні ліків.

Профіль пацієнта. В громаді щорічно збільшується частка населення пенсійного віку, які потребують більш частого медичного обслуговування. Особливо ця тенденція характерна для сільських поселень. Найчастіше за медичними послугами звертаються пацієнти, які страждають на хронічні захворювання.

Кількість дітей з інвалідністю на кінець 2023 р. нараховувала 117 осіб, на кінець 2022 р. - 112 осіб, на кінець 2021 р. – 110 осіб. Переважають хлопці (69 проти 48). Інформації щодо кількості осіб з інвалідністю дорослого віку надано не було.

Кількість населення, прикріпленого до первинної медичної допомоги (уклали декларацію з сімейним лікарем/лікарем-педіатром) на кінець 2023 р. склала 22 568 осіб, за останні роки цей показник практично не змінювався – у 2021 р. було 22 699 осіб. Спостерігається невелика тенденція до зменшення отримання населенням послуг первинної медичної допомоги, так у 2021 р. послуги первинки отримало 31 002 особи, у 2022 р. – 30 538 осіб, у 2023 р. – 29 696 осіб. Даних щодо отримання населенням спеціалізованих послуг надано не було.

Профіль медичного працівника. Загальна кількість медичних працівників в громаді складає 81 особу. Порівняно з довоєнним часом кількість медиків зменшилась незначно (у 2021 р. працювало 84 особи). 80% медичних працівників складають жінки (65 жінок, 16 чоловіків). Загальна кількість медичних працівників пенсійного віку складає 19 осіб, що становить 23,5% від загальної кількості медиків. З них, жінок трохи більше, ніж чоловіків (11 та 8 відповідно). Протягом останніх 3-х років динаміки не спостерігається.

На первинній ланці забезпеченість лікарями недостатня. Їх всього 11 осіб, з них, 6 – пенсійного віку (55%). Основна частина сімейних лікарів працює в Барішівці, в сільських ЗОЗ є тільки 2 лікаря. Для того, щоб закрити дефіцит лікарських кадрів, до надання допомоги сільським мешканцям за зовнішнім сумісництвом залучено 6 лікарів, основним місцем роботи яких є лікарня - завідуючий терапевтичним відділенням, завідуючий дитячим відділенням, завідуючий поліклінічним відділенням, дитячий інфекціоніст, два лікаря-терапевта. На спеціалізованій ланці є невелика потреба у вузькопрофільних спеціалістах.

Екологічна ситуація

Основний внесок у забруднення атмосферного повітря Київської області вносять підприємства постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованою повітря, викиди яких у 2021 році становили 72,2 % від загального валового обсягу викиду забруднюючих речовин стаціонарними джерелами. Друге місце за викидами займає сільське, лісове та рибне господарство – 10,1 %, третє - переробна промисловість – 8,8 %, інші галузі економіки – 8,9%.

Територія Броварського району відноситься до територій з найбільш забрудненим атмосферним повітрям в Київській області (1209 кг/км²).

¹² <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/zvity-pmg-za-regionamy-2024>

Викиди основних забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря у 2021 році від стаціонарних джерел у порівнянні з попереднім роком зменшилися і склали 59 309,9 т., у тому числі:
 - метали та їх сполуки - 58,4 т.; - метан - 6 152,9 т.; - неметанові леткі органічні сполуки - 1 669,2 т.;
 - оксид вуглецю - 2 713,5 т.; - діоксид та інші сполуки сірки - 25 413,8 т.; - сполуки азоту - 6 301,6 т.;
 - речовини у вигляді твердих суспендованих частинок - 16 626,72.; - стійкі органічні забруднювачі - 90,5 т.; - інші - 142,0 т.

Основними проблемами у сфері забруднення повітряного простору громади є:

- збільшення кількості автотранспорту;
- використанням палива низької якості;
- експлуатація технічно-застарілого автомобільного парку;
- аварійний стан окремих доріг;
- наявність застарілих технологій виробництва та обладнання;
- відсутність ефективних методів очищення газоподібних забруднювальних речовин;
- спалювання відходів, гілля та листя в приватному секторі.

Забруднення поверхневих вод. Порівняно з іншими ріками Київської області такими як р. Дніпро, р. Прип'ять, р. Десна річка Трубіж є більш мінералізованою та має вищі концентрації, сульфатів та нітратів, що насамперед зумовлено з активним веденням сільського господарства. Водночас у взятих пробах відсутні завислі речовини, хлориди, амоній сольовий, фториди, цинк, марганець (табл.2.8).

Таблиця 2.8. Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний рік (мг/л)¹³

Місце спостереження	завислі речовини	БСК ₅	мінералізація	сульфати	хлориди	нітрати	нафтопродукт _и	ХСК	розчинений кисень	залізо	нітри
Баришівська ТГ р.Трубіж, 500м вище КОС ТОВ «Ультра Лезер»	-	6,1	597	58,2	-	38	-	-	6,1	-	0,2
Баришівська ТГ р. Трубіж, 500м нижче КОС ТОВ «Ультра Лезер»	-	6,5	560	58,2	-	38	-	-	5,4	-	0,01
Баришівська ТГ, р.Трубіж, 500м нижче КОС "Міськводоканалу"	-	6,5	573	58,2	-	38	-	-	5,6	0,1	0,1
Баришівський р -н, с.Садове, (шлюз) р.Недра	-	4,4	534	69,0	7,5	12	-	-	6,2	0,38	0,13
с. Баришівка, р. Стара Красилівка. (зона рекреації)	34,0	5,8	-	75,0	-	10	-	-	6,1	0,9	0,2

Інструментально-лабораторний контроль якості поверхневих вод¹⁴ проводився в громаді у 2022 році на річці Трубіж та річці Стара Красилівка. Для обстеження використано 4 контрольних створи, відібрано 13 проб води. Обстеження за 15 показниками не показало перевищення ГДК.

Викликає занепокоєння стан малих річок, які забруднюються використанням пестицидів та мінеральних добрив у сільському господарстві. Переважна більшість аграріїв використовує значні

¹³ Екологічний паспорт Київської області 2022 рік

¹⁴ Екологічний паспорт Київської області 2022 рік

об'єми ядохімікатів, з метою отримання максимальних врожаїв, в той час екологічні питання є другорядними або взагалі не беруться до уваги.

Управління відходами.

В Барішівській громаді функціонує одне сертифіковане сміттєзвалище, яке розташоване неподалік від Барішівки на спеціально відведеній для цього земельній ділянці площею 5,8 га. В структурі сміття переважають тверді побутові відходи (ТПВ). На цей час ступінь заповнення сміттєзвалища складає близько 90%. Проблемою є періодичне підгортання та пресування сміття.

Руйнування інфраструктури під час війни призвело до накопичення будівельних відходів. Для їх вивезення в громаді організовано 3 місця для складування будівельних відходів (в селах Перемога, Лук'янівка і Рудницьке).

Небезпечні відходи на території громади не утворюються. Для громади актуальна проблема утворення стихійних звалищ та їх подальшої ліквідації та санації території.

Видалення ТПВ проводиться з усіх 28 населених пунктів громади (100%). З віддалених населених пунктів – 2 рази на місяць, з Барішівки частіше (по мірі наповнення баків). В середньому в громаді за рік вивозиться 40 тис.куб.м відходів. У 2023 році на території селища Барішівка розпочато роздільне збирання ТПВ, а саме ПЕТ пляшок.

Відтак ключовими проблемами у сфері управління відходами в громаді є: недостатній рівень технічного оснащення комунальних підприємств, що надають послуги зі збору та вивезенню ПВ; запровадження роздільного збору відходів в усіх населених пунктах громади; поява стихійних сміттєзвалищ; підвищення обізнаності населення та ОМС у сфері управління відходами, відсутність місцевого плану управління відходами.

Основними причинами, що можуть спричинити до **збіднення біорізноманіття**, є антропогенні чинники: ризик забруднення природного середовища; денатуралізація природних ландшафтів; монокультурні способи ведення лісового та сільського господарства.

В Київській області склалася тривожна ситуація з всихання хвойних насаджень. Площі усихаючих хвойних насаджень щороку зростають і цей процес приймає загрозливий характер. Значна частка насаджень що всихають – пристигаючі. Основною з причин, що до цього призводять є швидке поширення комплексу стовбурових шкідників (верхівковий та шести зубий короїд, та інші).

Чинниками, що можуть впливати на чисельність рослин із «червонокнижним» статусом, є зривання їх на букети для продажу та деградація місцезростань (для лучних та болотних видів – надмірне випасання худоби, викошування, випал трави, осушення; для лісових – проведення лісогосподарських робіт). Загрозами для лісової рослинності є: випалювання сухої рослинності у весняний період; самовільні рубки, поширення хвороби та шкідників. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку громади.

Вплив війни До існуючих у довоєнному періоді екологічних проблем громади додалися нові. Зазнали руйнувань інженерні мережі та споруди з водопостачання і водовідведення. У деяких населених пунктах громади внаслідок руйнувань будівель та споруд, інших інженерних об'єктів утворилися значні обсяги відходів, які потребують спеціальних заходів. Зруйновано частину закладів соціальної сфери, виробничих приміщень підприємств, обстріли земель та вибухи супроводжуються забрудненням довкілля. Значні площі сільськогосподарських земель, лісів та інших природних територій потребують розмінування. Внаслідок обстрілів у лісах виникали пожежі. У більшості випадків інформація про пряму шкоду довкіллю (забруднення земель і вод, шкода природним екосистемам, біологічним ресурсам, природоохоронним територіям) відсутня: дані недоступні через відсутність інструментів з фіксації та оцінки такої шкоди або через відсутність доступу у громаді до таких даних.

У випадку, якщо Стратегію розвитку Барішівської територіальної громади до 2027 року та План заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації не буде затверджено, рівень ризику погіршення екологічної ситуації в громаді та його негативного впливу на здоров'я мешканців громади може зрости. Водночас не прийняття Стратегії спричинить до не вирішення низки проблем, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків. Зокрема:

- забруднення ґрунтів та довкілля буде продовжуватись через несанкціоновані сміттєзвалища та недосконалу систему управління відходами на місцевому рівні;
- рівень медичного обслуговування населення не зростатиме; погіршуватиметься стан здоров'я населення через те, що рівень якості та доступності медичних послуг не зростатиме, не надаватимуться послуги з оздоровлення дітей;
- непрацюючі очисні споруди сприятимуть потраплянню стічних вод в ґрунти і поверхневі води;
- низькою залишатиметься енергоефективність будівель в громаді, в т. ч. закладів освіти і охорони здоров'я, не використовуватимуться переваги альтернативної енергетики, зокрема сонячної;
- екологічна культура мешканців громади залишиться на низькому рівні;
- у громаді не реалізуватимуть заходи інтеграції маломобільних груп населення у суспільство та їх адаптації у просторі;
- незадовільний стан дорожнього покриття сприятиме збільшенню ДТП;
- невирішеною залишиться проблеми покращення якості та доступності водопостачання;
- не відбуватиметься збільшення площ рекреаційних зон та створення зелених зон;
- відсутніми будуть заходи екологічного моніторингу у громаді;
- призупинення роботи над розбудовою та облаштуванням укриттів створить суттєві загрози для життя і здоров'я населення;
- не відбуватиметься покращення стану об'єктів культурної спадщини;

В разі неприйняття Стратегії, несприятливий характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, що можуть спричинити загрози техногенного характеру. Може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що загострять екологічну ситуацію в громаді.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, в межах території громади наведена у розділі 2 цього Звіту.

Стратегія розробляється для громади в цілому, тому вплив від реалізації цього документа буде зазнавати вся її територія.

В цілому, стан навколишнього середовища в громаді оцінюється як **задовільний**, ключовими факторами впливу на довкілля громади є:

1. **Забруднення атмосферного повітря** є порівняно невисоким, оскільки на території громади та прилеглий до неї відсутні потужні стаціонарні джерела викидів. Основний внесок у забруднення атмосферного повітря Київської області вносять підприємства постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованою повітря, викиди яких становлять більше як дві третини від загального валового обсягу викиду забруднюючих речовин стаціонарними джерелами.

Основним джерелом забруднення атмосфери у громаді є транспорт (територією громади проходять два автошляхи: національний автомобільний шлях Н 07 (Київ-Суми); міжнародний автомобільний шлях М 03 (Київ-Харків) та ділянка Південно – Західної залізниці Київ – Харків.). Повітряний простір забруднюється через збільшення кількості автотранспорту; використання палива низької якості; експлуатацію технічно-застарілого автомобільного парку; аварійний стан окремих доріг. Для підтримання належного стану повітряного басейну необхідне чітке дотримання вимог природоохоронного законодавства. Компенсаційними заходами є створення територій зелених насаджень, усунення проблем аварійності доріг.

2. **Поверхневі води:** Найбільша річка громади – р. Трубіж. Порівняно з іншими ріками Київської області, такими як р. Дніпро, р. Прип'ять, р. Десна, вона є більш мінералізованою та має вищі концентрації, сульфатів та нітратів, що насамперед зумовлено активним веденням сільського господарства.

Водопостачання у громаді здійснюється з підземних джерел. Централізовано питна вода подається лише у 13 з 28 населених пунктах, решта населених пунктів отримують воду з колодязів та свердловин. Перевищення вмісту нітратів у воді джерел нецентралізованого питного водопостачання залишається основним з проблемних питань регіону, що є одним з чинників негативного впливу на стан здоров'я населення, особливо дітей.

Централізованою системою водовідведення користуються мешканці лише двох населених пунктів в селищі Барішівка та с. Садове. Протяжність каналізаційних колекторів становить — 50,7 км. Основною проблемою водопровідно-каналізаційного господарства є фізичний знос та енергоємність об'єктів. Очисних споруд у КП БСР «Господар» немає, тому каналізаційні стоки проходять очистку на очисних спорудах Березанського КП «Міськводоканал», ТОВ «УЛЬТРА ЛЕЗЕР», ПрАТ «Агрофірма «Березанська птахофабрика». Завершується будівництво власних очисних споруд.

Більшість мешканців відводять побутові стоки на власні вигрібні ями – навантаження на водні ресурси від домоволодінь є досить високим.

Ризики забруднення посилюються не лише через недосконалу та місцями відсутню систему каналізації та очищення стоків але і через занепалу меліоративну систему області та разом із тим інтенсивне навантаження зазначених систем на заплави річок та водно-болотні угіддя області. Для запобігання потрапляння в ґрунт і в поверхневі води стічних вод домогосподарств та підприємств в Стратегії передбачено завдання 3.1.3.Розширити покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, тепlopостачанням.

3. Навантаження на земельні ресурси є досить значним внаслідок розвинутого аграрного виробництва, що використовує значні площі земельних угідь – основу економічного потенціалу громади складають сільськогосподарські підприємства, а 80,5% від загальної площі земель громади зайнято сільськогосподарськими угіддями.

Джерелами забруднення ґрунтів є й автодороги, промислові підприємства, місця видалення відходів. Для запобігання негативного впливу на ґрунти в стратегії запропоновано завдання 3.1.1. Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури; 3.3.1. Сформувати ефективну систему управління відходами у громаді.

4. Негативний вплив на біо- та ландшафтне різноманіття може відбуватись через зменшення площ природних територій через забудову, розвиток сільського господарства, поширення інвазійних видів рослин.

5. Подальша зміна клімату, що супроводжуватиметься збільшення концентрації CO₂, підвищення глобальних температур, зміни кількості опадів і зміни в характері «екстремальних» погодних явищ, таких як циклони, пожежі може призвести до поширення інфекційних хвороб рослин та шкідників, вимирання окремих видів представників рослинного та тваринного світу. Серед завдань стратегії 3.3.2. Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природнього характеру; 3.3.3. Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді.

6. Негативний вплив на умови проживання та здоров'я населення може посилюватись внаслідок зміни клімату; забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів та ґрунтів; скорочення зелених зон в населених пунктах. Серед завдань стратегії 2.2.1. Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів.

Отже, стратегія містить цілі, досягнення яких може посилити негативний вплив на довкілля, проте передбачені й завдання, реалізація яких сприятимуть покращенню екологічного стану та умов проживання населення.

У Стратегії та Плані заходів не проведено поділу та конкретизації територій громади, в межах яких будуть реалізуватися ті чи інші заходи. Конкретні заходи, які увійшли до Плану заходів з реалізації Стратегії, і які реалізуватимуться для досягнення цілей та виконання завдань Стратегії, у разі необхідності, якщо це передбачено чинним законодавством, будуть проходити процедуру стратегічної екологічної оцінки чи оцінки впливу на довкілля.

В разі прийняття Стратегії та Плану характеристики стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я у короткостроковому періоді не зміняться. Проте в середньо- і довгостроковій перспективі після реалізації заходів Стратегії та Плану, спрямованих на формування ефективної системи управління відходами, в тому числі організації роздільного збирання сміття, розширення покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, проведення капітального та поточного ремонту доріг, здійснення регулярного моніторингу екологічного стану у громаді, підвищення енергоефективності комунальних установ та використання переваг альтернативної енергетики, створення умов для інтеграції маломобільних груп населення та низки інших очікується покращення умов життєдіяльності та стану здоров'я мешканців громади.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Аналіз тенденцій змін екологічного стану довкілля Барішівської селищної територіальної громади вказує на деяке погіршення екологічної ситуації. На території громади є **низка екологічних проблем:**

Забруднення атмосферного повітря та зміна клімату. Негативний вплив на зміну клімату чинять викиди парникових газів в атмосферу. Збільшуючи викиди парникових газів в атмосферу, люди порушують баланс, що склався впродовж століть. В результаті діяльності людини концентрація парникових газів збільшується, через що посилюється парниковий ефект, а це вже неприродний та потенційно небезпечний процес. До парникових газів належать діоксид вуглецю (CO₂), метан (CH₄), закис азоту (N₂O), гідрофторвуглеці (HFCs), перфторвуглеці (PFCs), гексафторид сірки (SF₆).

Основні джерела антропогенних викидів парникових газів наступні:

- вуглекислий газ – виділяється у великих кількостях при спалюванні палива;
- метан – виділяється в процесі розкладу гною та побутових відходів.

У Київській області у 2023 році забруднення повітряного басейну області обумовлено як і в попередні роки роботою Трипільської ТЕС ПАТ Центренерго, викиди якої складали понад 64,5 % всіх викидів стаціонарних джерел області. За даними Головного управління статистики у Київській області серед найбільших забруднювачів атмосферного повітря немає тих, що розміщені у Барішівській громаді.

Громада має сільськогосподарське спрямування, а більшість підприємств, що тут працює є сільськогосподарськими виробниками чи тими що переробляють с/г продукцію. Відтак можна припустити, що основною загрозою негативного впливу на стан атмосферного повітря на території громади, може бути нераціонально спланована діяльність сільськогосподарських підприємств, у галузі тваринництва. На території громади використовує свої потужності підприємство з вирощування свиней ТОВ "Нива Переяславщини", птахофабрика ТОВ «МОРОЗІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА», СТОВ ІМ. ЛЕСЯ СЕРДЮКА (підприємство з розведення ВРХ) та інші, діяльність яких періодично спричиняє до появи неприємного запаху в прилеглих територіях під час утилізації посліду. Більше того, під час воєнної агресії рф постраждало 2 підприємства: ПП "Концерн СВК" та ТОВ "Рудницький екопродукт". На підприємствах загинуло 106252 птиці., що викликало проблему утилізації. Також потенційний негативний вплив на атмосферу може чинити обробка сільськогосподарських угідь пестицидами, спалювання сухої трави та сухоостою в господарствах населення.

Серед підприємств переробки негативний вплив на атмосферне повітря може бути спричиненим:

- ТОВ "Ультра Лезер" (дублювання шкіри) основними джерелами утворення забруднюючих речовин будуть технологічні процеси фарбування, пожировки та сушки шкіряних виробів;
- «ТОВ Екомісто М» у межах житлової зони здійснює діяльність по переробці/виробництву петпляшок

Забруднювачем атмосферного повітря в громаді є також автотранспорт. Через територію громади проходять два шляхи один національного, інший – міжнародного значення. Викиди шкідливих речовин від автотранспорту відчуються, головним чином, в місцях житлової забудови та дорогах з відносно інтенсивним транспортним рухом. Рівень забруднення повітря там на порядок вищий ніж на територіях, де відповідний рух відсутній, а також в зелених зонах відпочинку населення. З огляду на застарілий парк автотранспортних засобів та незадовільний стан дорожнього покриття між населеними пунктами громади, автотранспорт є одним з чинників забруднення атмосферного повітря в громаді.

Погіршення якості води

Найбільшими забруднювачами водних об'єктів Київської області, як і в попередні роки, залишаються підприємства комунального господарства, які підпорядковані органам місцевого самоврядування. Очисні споруди більшості населених пунктів області експлуатуються понад 40 років, використовують застарілі технології, фізична і моральна зношеність обладнання і споруд, несвоєчасне проведення поточних і капітальних ремонтів, відсутність коштів для оновлення, розширення та підтримання в належному стані очисних споруд не можуть забезпечити необхідний рівень очистки.

У Баришівській ТГ суб'єкти господарювання, в тому числі і підприємства комунального господарства, не здійснюють скиди у поверхневі води.¹⁵ Разом з тим, найбільша річка громади Трубіж у порівнянні з іншими рукавами Київської області є більш мінералізованою та має вищі концентрації, сульфатів та нітратів, що насамперед зумовлено активним веденням сільського господарства.

Також громада має низку проблем доступності та якості водопостачання та водовідведення. Лише 13 з 28 населених пунктів мають централізовану подачу питної води та лише два населених пункти мають централізоване водовідведення. До проблем зношених мереж водопостачання та водовідведення додалися проблеми їх ушкодження внаслідок війни. Очисних споруд у КП БСР «Господар» немає, тому каналізаційні стоки проходять очистку на очисних спорудах Березанського КП «Міськводоканал», ТОВ «УЛЬТРА ЛЕЗЕР», ПрАТ «Агрофірма «Березанська птахофабрика». В громаді є потреба у модернізації системи водопостачання (через її значний знос) та підвищенні енергоефективності (оскільки через перебої з енергопостачанням якість води, що подається через централізовані мережі, також знижується), будівництва очисних споруд.

Одним із важливих чинників, що впливає на санітарно-епідемічне благополуччя є питна вода. Вода колодязів має перевищення норм за санітарно-хімічними показниками, насамперед заліза та нітратів. Підвищений вміст заліза у воді зумовлений природними чинниками, а вміст нітратів – багаторічним антропогенним впливом, особливо внесенням азотних добрив. Вода зі свердловин є більш чистою. Однак частина свердловин або повністю вийшла з ладу, або замулилась піском, або подають воду з вище розташованих водоносних горизонтів (у яких часто високий вміст заліза і нітратів).

Збільшення побутових відходів В громаді стоїть питання налагодження системи управління відходами В середньому в громаді за рік вивозиться 40 тис.куб.м відходів. Функціонує одне сертифіковане сміттєзвалище (площею 5,8 га). Ступінь заповнення сміттєзвалища високий - близько 90% (середня заповнюваність в області 79 %). В структурі сміття переважають тверді побутові відходи (ТПВ). Небезпечні відходи на території громади не утворюються, проте існує проблема з відходами органічного походження (харчові відходи, відходи тваринного походження). Накопичення побутового сміття в лісозахисних смугах вдовж автомобільних доріг, в лісонасадженнях, поблизу річок та водоймищ, в зоні житлової забудови - є одним із потенційних джерел забруднення довкілля і являє собою велику загрозу навколишньому природному середовищу та підлягає утилізації. Громада започаткувала роздільне збирання ТПВ, однак є нестача контейнерів, низька частка охоплення домогосподарств, та інші проблеми.

У деяких населених пунктах громади внаслідок руйнувань будівель та споруд, інших інженерних об'єктів утворилися значні обсяги відходів, які потребують спеціальних заходів з поводження. Руйнування виробничих приміщень підприємств, обстріли земель та вибухи супроводжуються забрудненням довкілля. В громаді організовано 3 місця для складання будівельних відходів, що утворились при руйнації будівель внаслідок бойових дій (в селах Перемога, Лук'янівка і

¹⁵ <https://buvrd.gov.ua/vodni-resursy/>

Рудницьке). Є потреба в вивезенні будівельного сміття з тимчасових місць накопичення та його поступова утилізація.

Деградація земельних ресурсів

Через дію різних природних, а здебільшого антропогенних факторів, в тому числі внаслідок бойових дій, на значній площі території громади, насамперед на землях сільськогосподарського призначення, спостерігається погіршення якісного стану ґрунтового покриву. Цей процес відбувається у результаті впливу таких видів діяльності:

- 1) сільськогосподарства (внесення надмірної кількості пестицидів і отрутохімікатів, вирощування нерайонованих культур (соляшник, кукурудза) на ґрунтах з низькими показниками природної родючості та порушення сівозмін);
- 2) промисловості та транспорту (викиди забруднювальних речовин);
- 3) комунального господарства (утворення стихійних сміттєзвалищ);
- 4) ведення бойових дій на території громади (забруднення ґрунту продуктами горіння та паливно-мастильними матеріалами).

Циркуляція токсичних речовин, що надходять із засобами хімізації у ґрунт, воду, атмосферу, може згубно впливати на стан довкілля та здоров'я населення. Особливо небезпечним є неправильне або надмірне використання пестицидів, адже вони проявляють мутагенну, або інші негативні дії на живу природу і людину. Через неправильне використання добрив в ґрунтах спостерігаються високі концентрації нітратів, що може спричинити отруєння людей. Для збереження родючості ґрунтів потрібно проводити раціонально обґрунтовану господарську діяльність на засадах сталого розвитку, проводити постійний моніторинг ґрунтів для відображення їх фактичного стану і проведення доцільного землекористування. Відтак, інтенсивне сільськогосподарське використання земель громади спричиняє до зниження родючості ґрунтів через їх переущільнення, втрати грудкувато-зернистої структури, водопроникності та аераційної здатності, що може мати негативні наслідки для довкілля.

Негативний вплив на стан земельних ресурсів спричинили наслідки воєнної агресії зі сторони РФ. На території Громади у землях, в озерах, річках залишаються міни, снаряди та інші боєприпаси. Виникає потреба з організації та проведенні заходів щодо рекультивациі воронки від вибухів, снарядів, ракет. У ґрунті на місці розриву снаряду має місце перевищення концентрації небезпечних металів титану та ванадію, та важких металів свинцю.

До ризиків втрати біорізноманіття та ландшафтного різноманіття в громаді, як і в області в цілому, доцільно віднести не завжди ефективне вирішення питання щодо визначення особливо цінних ділянок, які є перспективними для заповідання з подальшим наданням їм статусу природно-заповідного фонду, а також скорочення площ з природним рослинним покривом внаслідок переведення таких земель в інші категорії, що дозволяє їх нераціональну експлуатацію, збільшення площ із порушеними ділянками із знищеним рослинним покривом, стихійних сміттєзвалищ, не відповідність технологій будівництва та експлуатації дорожньо-транспортної мережі та інфраструктури, не досконала та місцями повністю відсутня рекреаційна інфраструктура та запланованих місць для коротко- та довготривалого відпочинку.

Головними чинниками, що можуть впливати на чисельність рослин із «червонокнижним» статусом, є зривання їх на букети для продажу та деградація місцезростань (для лучних та болотних видів – надмірне випасання худоби, викошування, випал трави, осушення; для лісових – проведення лісгосподарських робіт).

Загрозами для лісової рослинності є: випалювання сухої рослинності у весняний період; самовільні рубки.

До ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються Стратегії та Плану Барішівської селищної територіальної громади можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту; недостатнє забезпечення об'єктами обслуговування, а саме: закладами охорони здоров'я, дошкільної та загальної середньої освіти, об'єктами фізкультурно-оздоровчого,

рекреаційного та туристичного спрямування та недостатня якість та доступність наданих послуг; недофінансування НСЗУ за пакетами медичних послуг (тарифи на медичні послуги не покривають витрати на лікарські засоби, медичні вироби); застаріле медичне обладнання та потреба в оновленні лабораторного обладнання, медичних транспортних засобів; нестача вузькоспеціалізованих лікарів через міграційні процеси, мобілізацію до ЗСУ.

Прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних заходів з реалізації документів державного планування досить складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки, вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, має пролонгований прояв, характеризується наявністю часового лагу між моментом виникнення та проявом наслідків. Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів житлово-комунального господарства, так і транспорту.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Під час підготовки Стратегії та Плану заходів було враховано необхідність дотримання зобов'язань у сфері охорони довкілля, визначені правовими актами на міжнародному та державному рівнях.

Україна взяла на себе міжнародні обов'язки у сфері збереження та збалансованого використання біорізноманіття, підписавши понад 50 міжнародних багатосторонніх угод. Серед них:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (Берн, 1979 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. На території Баришівської СТГ немає об'єктів, що входять до складу Смарагдової мережі – екологічної мережі, яка сприяє збереженню біологічного різноманіття у Європі – Приірпіння та Чернечий ліс (Pryirpinnya and Chernechyi Forest, реєстраційний номер – UA0000338).

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу. На території України виділено 39 водно-болотних угіддя міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції. За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території громади вищезазначені угіддя відсутні.

Європейський вектор України, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014), визначає і орієнтацію на виконання зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлених на міжнародному рівні, зокрема:

- Директивою № 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;
- Директивою №2004/107/ЄС щодо миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів у навколишньому повітрі;
- Директивою № 2008/98/ЄС про відходи;
- Директивою № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики зі змінами і доповненнями, внесеними Рішенням № 2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС;
- Директивою № 2009/147/ЄС про захист диких птахів;
- Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

Також Стратегія та План заходів орієнтується на положення документа Європейської Комісії COM/2021/82 final 24/02/2021 «Формування стійкої до клімату Європи – нова стратегія ЄС щодо адаптації до зміни клімату», щодо адаптації до зміни клімату.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015).
- Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 р. № 2354-VIII.

Стратегія та План заходів враховує зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, визначені національними нормативно-правовими актами. Зокрема Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII регламентує цілеспрямованість державної політики у сфері екології на досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Основними засадами державної екологічної політики є:

- збереження такого стану кліматичної системи, який унеможливить підвищення ризиків для здоров'я та благополуччя людей і навколишнього природного середовища;
- досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку (ЦСР), які були затверджені на Саміті Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку у 2015 році;
- сприяння збалансованому (сталому) розвитку шляхом досягнення збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), орієнтування на пріоритети збалансованого (сталого) розвитку;
- інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку та у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля;
- міжсекторальне партнерство та залучення заінтересованих сторін;
- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, що передбачає аналіз і прогнозування екологічних ризиків, які ґрунтуються на результатах стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на довкілля, а також комплексного моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території

України, підвищення рівня екологічної безпеки в зоні відчуження;

- забезпечення невідворотності відповідальності за порушення природоохоронного законодавства;

- застосування принципів перестороги, превентивності (запобігання), пріоритетності усунення джерел шкоди довкіллю, «забруднювач платить»;

- відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за доступність, своєчасність і достовірність екологічної інформації;

- стимулювання державою вітчизняних суб'єктів господарювання, які здійснюють скорочення викидів парникових газів, зниження показників енерго- та ресурсоемності, модернізацію виробництва, спрямовану на зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, у тому числі вдосконалення системи екологічного податку за забруднення довкілля та платежів за використання природних ресурсів;

- упровадження новітніх засобів і форм комунікацій та ефективної інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Закон № 2697-VIII визначає 5 стратегічних цілей державної екологічної політики (аналіз відповідності стратегічних цілей Стратегії стратегічним цілям державної екологічної політики наведено в Розділі 1 цього Звіту).

Указом Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» визначено 17 цілей сталого розвитку України до 2030 року (серед яких цілі, сформульовані на захист та раціональне поводження з довкіллям), які є орієнтирами для розроблення документів державного планування для забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII визначає, що об'єктом охорони і регульованого використання на території України є навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси. Також державній охороні від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки підлягають здоров'я і життя людей. Закон означає основні принципи охорони довкілля:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;

- гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей;

- запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

- екологізація матеріального виробництва на основі комплексності рішень у питаннях охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, широкого впровадження новітніх технологій;

- збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;

- обов'язковість оцінки впливу на довкілля;

- гласність і демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

- науково обґрунтоване нормування впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;

- безоплатність загального та платність спеціального використання природних

ресурсів для господарської діяльності;

- компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

- вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенних змін територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

- поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;

- вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища на основі широкого міждержавного співробітництва;

- встановлення екологічного податку, рентної плати за спеціальне використання води, рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, рентної плати за користування надрами відповідно до Податкового кодексу України;

- врахування результатів стратегічної екологічної оцінки.

Під час розробки документів державного планування ці принципи повинні бути враховані.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII встановлює правові та організаційні засади оцінки будь-яких наслідків планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідків для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи для сукупності цих факторів, а також наслідків для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів. Виконання норм Закону № 2059-VIII спрямоване на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 р. № 2456-XII регламентує правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів, які повинні бути враховані при розробці документів державного планування. Законом № 2456-XII визначено, що збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом:

- встановлення заповідного режиму;

- організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об'єктів;

- проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання;

- додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля;

- запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони;

- здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання;

- встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об'єктів;

- проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері;

- проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Водночас території та об'єкти природно-заповідного фонду можуть використовуватися у природоохоронних, науково-дослідних, освітньо-виховних, оздоровчих та інших рекреаційних цілях, а також для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Правові основи поводження з водними ресурсами визначені Водним кодексом України (від 06.06.95 № 213/95-ВР) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Відповідно до внесених змін до ст. 49 Водного кодексу України дозвіл на спеціальне водокористування видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства (Державне агентство водних ресурсів України).

До основних нормативно-правових актів у сфері екології та користування водними ресурсами належать:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (від 13.03.2002 р. №321, зі змінами);
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (від 11.09.1996 р. № 1100, зі змінами);
- Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.1996 р. № 1100 «Про затвердження Порядку розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та перелік забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (від 18.12.1998р. № 2024, зі змінами);
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 р. № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» (ДСанПІН 2.2.4-171-10).
- Правові та організаційні основи, а також екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регламентуються Законом України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.1992 р. № 2707-XII. Закон № 2707-XII спрямований на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та довкілля. Документ передбачає регулювання діяльності, що впливає на погоду і клімат.

Серед основних нормативно-правових актів у галузі охорони атмосферного повітря є:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р. N 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. N 302 «Про затвердження Порядку проведення робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку суб'єктів господарювання, які отримали такі дозволи»;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.01.2020 № 52 «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць»;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.96 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів».

Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 № 2320-IX регламентує правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Закон № 2320-IX визначає, що основними цілями державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами є:

- захист здоров'я людей та навколишнього природного середовища від негативного впливу відходів; здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та спричинення шкоди навколишньому природному середовищу в межах встановлених нормативів шкідливого впливу фізичних факторів;

- дотримання ієрархії управління відходами;

- запровадження розширеної відповідальності виробника.

Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV встановлює основні вимоги до охорони, використання та відтворення рослинного світу під час здійснення діяльності, яка впливає на стан його охорони, використання та відтворення. Серед них:

- збереження природної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності об'єктів рослинного світу;

- збереження умов місцезростання дикорослих рослин і природних рослинних угруповань;

- науково обґрунтованого, невиснажливого використання природних рослинних ресурсів;

- здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу господарської діяльності на рослинний світ;

- охорони об'єктів рослинного світу від пожеж, захист від шкідників і хвороб;

- здійснення заходів щодо відтворення об'єктів рослинного світу;

- регулювання поширення та чисельності дикорослих рослин і використання їх запасів з врахуванням інтересів охорони здоров'я населення.

Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 р. № 2894-III регламентує здійснення заходів щодо охорони, науково обґрунтованого, невиснажливого використання і відтворення тваринного світу. Згідно із Законом № 2894-III під час здійснення будь-якої діяльності, яка може вплинути на середовище існування диких тварин та стан тваринного світу, повинно забезпечуватися дотримання таких основних вимог і принципів:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;

- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;

- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;

- додержання науково обґрунтованих нормативів і лімітів використання об'єктів тваринного світу, забезпечення невиснажливого їх використання, а також відтворення;

- раціональне використання корисних властивостей і продуктів життєдіяльності диких тварин;

- платність за спеціальне використання об'єктів тваринного світу;

- регулювання чисельності диких тварин в інтересах охорони здоров'я населення і запобігання заподіяння шкоди довкіллю, господарській та іншій діяльності;

- урахування результатів оцінки впливу на довкілля об'єктів господарської та іншої діяльності, які можуть негативно впливати на стан тваринного світу.

Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. № 1805-III регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь. Охорона об'єктів культурної

спадщини є одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Відтак доречним є передбачити їх охорону в документах державного планування. Охорону довкілля забезпечують також містобудівні заходи шляхом раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних зон, визначення територій природно-заповідного фонду, забезпечення екологічного балансу природно-ландшафтних та урбанізованих територій. Основним правовим актом, який встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, є Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року №3038-VI. Закон № 3038-VI передбачає обов'язкову розробку комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, що визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території. Процедурні аспекти стратегічної екологічної оцінки документів державного планування в Україні регламентуються Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 року № 2354-VIII (зі змінами). Так, СЕО – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування. Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. Відповідно до підпункту 6 пункту 1 статті 1 Закону № 2354-VIII наслідки для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, під час проведення стратегічної екологічної оцінки повинні бути оцінені в розрізі компонентів довкілля.

До основних документів, які регламентують СЕО також належать:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. № 430 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Засади захисту довкілля під час інвестиційної діяльності закладено в Законі України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. №1560-XII. Він встановлює заборону інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України. У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності. Інвестор також зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля його діяльності у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII.

Відповідно до нормативно-правової бази України Стратегія та План заходів відповідають низці зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- проведення природоохоронних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності

природних об'єктів і комплексів;

- підвищення комфортності сформованої інфраструктури за рахунок її відновлення, будівництва, реконструкції та модернізації;
- вжиття заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
- вдосконалення системи управління відходами, в т. ч впровадження роздільного збору сміття;
- забезпечення загальної доступності Стратегії та Плану заходів, а також самого звіту про СЕО відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом розміщення на офіційному веб-сайті селищної ради та в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки.

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що Стратегія розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та План заходів на 2025-2027 роки з її реалізації відповідають встановленим на національному та регіональному рівнях цілям екологічної політики, враховує більшість з них і передбачає комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (І, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ -50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Відповідно до Методичних рекомендацій зі здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 року № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори і фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, безпеки життєдіяльності населення та взаємодії цих факторів. Вторинні наслідки – це вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття. Кумулятивні наслідки – це нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Синергічні наслідки – це сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Робоча група здійснила експертну оцінку ймовірного впливу Стратегії та Плану на складові довкілля відповідно до контрольного переліку питань, наведеного в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр. з її реалізації відповідно до контрольного переліку питань

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		+
3. Погіршення якості атмосферного повітря?			+	+
4. Появу джерел неприємних запахів?			+	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	+
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			+	+
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?		+		+
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			+	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	+
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
14. Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			+	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	

16. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних побутових відходів?			+	+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			+	
19. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		+		+
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?		+		+
27. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями стратегії регіону?			+	
Біорізноманіття				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	+
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
30. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?		+		+
31. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?		+		+
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?		+		+
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	+
Населення та інфраструктура				
35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?		+		+
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		+		+
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	+
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			+	+
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		+		+
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг				

41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
42. Погіршення екологічного моніторингу?			+	
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше				
45. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
46. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
47. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
48. Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності спричиняють значний негативний екологічний ефект, що матиме вагомий негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

Визначені в проєкті Стратегії та Плані заходів стратегічні та оперативні цілі, завдання та проєкти місцевого розвитку, скеровані на досягнення визначених цілей, дозволяють оцінити їх ймовірний вплив на стан довкілля, в т. ч. здоров'я населення, в розрізі його окремих компонентів: атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси, біорізноманіття та природоохоронні території, рекреаційні території та культурна спадщина, управління відходами, здоров'я населення та інфраструктура. Загалом цілі і завдання Стратегії та проєкти місцевого розвитку Плану заходів зорієнтовані на забезпечення високої якості життя та економічного зростання на основі екологічно невиснажливого господарювання через відновлення та розвиток комунальної інфраструктури та публічних послуг. Відтак у середньо- та довгостроковій перспективі їх реалізація не повинна мати негативного впливу на довкілля, в т. ч. здоров'я населення, а навпаки сприяти охороні і збереженню навколишнього природного середовища та покращенню здоров'я населення.

Проте під час виконання окремих завдань Стратегії та проєктів Плану можуть мати місце тимчасові короткотермінові негативні впливи на довкілля. Здебільшого до них належать проєкти, пов'язані з будівництвом житла, розвитком дорожньо-транспортної інфраструктури, інфраструктури громадської безпеки та цивільного захисту тощо (наприклад, під час будівництва/капітального ремонту доріг, водопровідних, водовідвідних та каналізаційних мереж, житлових будинків, укриттів а також інших об'єктів інфраструктури, в т. ч. тимчасового негативного впливу може зазнати довкілля, зокрема ґрунти, прилеглих територій, де виконуватимуться роботи, збільшиться обсяг відходів, в т. ч. відходів будівництва; заходи з підвищення енергоефективності, теплоізоляції в закладах соціальної сфери можуть завдати тимчасової короткотермінової шкоди довкіллю під час їх проведення; і т. п.). Загалом реалізація завдань, які можуть мати тимчасовий короткостроковий негативний вплив на компоненти довкілля, з високою ймовірністю буде супроводжуватися позитивними вторинними наслідками для здоров'я населення та його життєдіяльності, оскільки передбачає розвиток інфраструктури (в т. ч. сфери охорони здоров'я, фізичної культури та спорту), створення рекреаційних зон, підвищення доступності послуг для мешканців громади, покращення водопостачання та водовідведення тощо. Реалізація завдань Стратегії та проєктів Плану не повинна спричинити до появи вторинних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення.

У таблиці 6.2 наведено оцінку ймовірного вливу реалізації цілей Стратегії на компоненти

довкілля.

Таблиця 6.2. Оцінка ймовірного впливу реалізації цілей Стратегії на компоненти довкілля

Фактори впливу	Компоненти довкілля, що зазнають впливу							
	Атмосферне повітря	Водні ресурси	Відходи	Земельні ресурси	Біорізноманіття і природоохоронні території	Рекреаційні зони та культурна спадщина	Населення та інфраструктура	Екологічне управління та моніторинг
Стратегічна ціль 1. ЕКОНОМІЧНО СПРОМОЖНА ГРОМАДА								
1.1. Залучення інвестицій у сектори з високою доданою вартістю створюють високооплачувані робочі місця	-	0	0	0	++	0	+	+
1.2. Розвиток екологічно сільського господарства та с/г переробки сприяють наповненню місцевого бюджету	-	-	0	0	-	0	+	0
1.3. Туристично-рекреаційний сектор громади активно розвивається	++	+	0	0	++	++	++	0
Стратегічна ціль 2. ЗГУРТОВАНА ГРОМАДА З ВИСОКИМ РІВНЕМ ПОСЛУГ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ								
2.1. Послуги освіти та культури якісні, доступні, інклюзивні	-	0	-	-	0	0	++	+
2.2. Соціально-медичні послуги покращують фізичне та ментальне здоров'я мешканців	-	0	-	-	0	0	++	0
2.3. Система управління ефективна та спрямована на згуртування громади	0	0	0	0	0	0	+	+
Стратегічна ціль 3. ІНФРАСТРУКТУРА ТА ДОВКІЛЛЯ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ КОМФОРТНІ УМОВИ ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ ТА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ								
3.1. Транспортна, вулична та житлово-комунальна інфраструктура є безпечною та відповідає потребам мешканців, бізнесу	-	++	++	++	0	0	+	0
3.2. Інфраструктура фізичної культури, спорту та дозвілля забезпечує комфорт мешканців та гостей	++	0	0	0	+	+	++	0
3.3. Чисте довкілля та енергоефективність підвищують привабливість громади	++	0	0	+	0	+	+	+

(--)- значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним;

(-) – помірний (короткостроковий та/або тимчасовий, та/або непрямий) негативний вплив. Цей вплив є прийнятним;

(0) – немає впливу;

(+) – помірний (короткостроковий та/або тимчасовий, та/або непрямий) позитивний вплив; (++)

– значний позитивний вплив.

На основі наведених в таблицях 6.1 і 6.2 оцінок можна зробити наступні висновки щодо ймовірних наслідків від реалізації цілей і завдань Стратегії та проєктів місцевого розвитку Плану заходів для компонентів довкілля та здоров'я населення:

Атмосферне повітря. До короткострокових негативних впливів на стан атмосферного повітря (викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел) ймовірно може спричинити виконання наступних завдань Стратегії (зокрема через реалізацію проєктів місцевого розвитку, скерованих на їх виконання, що увійшли до Плану заходів):

- 1.1.2. «Створити нові інвестиційні продукти для залучення інвестицій у створення/розвиток нешкідливих виробництв» та 1.2.2.«Створити умови розвитку на території громади кластерів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, крафтової продукції, ринкового господарства» передбачає сприяння розвитку бізнесових структур в громаді. Водночас громада поставивши такі завдання окреслює рамки діяльності для бізнесу – це **екологічно чиста** с/г продукція та **не шкідливі** виробництва. Однак можна очікувати збільшення кількості автотранспортних засобів на території громади, особливо зважаючи на пролягання через громаду автошляхів національного та міжнародного значення, що в перспективі може спричинити до збільшення об'єму викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення;
- 2.1.1.«Модернізувати мережу закладів освіти для надання якісних послуг», 2.1.3. «Оптимізувати та модернізувати мережу закладів культури», 2.1.2. «Створити безпечні умови, забезпечити доступність та інклюзивність послуг дошкільної, шкільної та позашкільної освіти»,2.2.1. «Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів». Під час будівництва та капітальних ремонтів закладів освіти та культури в тому числі здійснення реконструкцій згідно вимог інклюзії передбачаються незначні викиди забруднюючих речовин від процесів зварювання, газорізання, фарбування, вантажно-розвантажувальних процесів та при роботі будівельної автотехніки. Такий вплив матиме короткочасний характер.
- 3.1.1. «Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури», зокрема під час капітального ремонту доріг, тротуарів, системи вуличного освітлення, зупинок громадського транспорту, встановлення пандусів і т.п., які будуть пов'язані з роботою великогабаритної спецтехніки під час проведення будівельних та ремонтних робіт.

Водночас у Стратегії та Плані заходів передбачено завдання, орієнтовані на зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря, а саме:

- 1.3.1. «Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади» - створення рекреаційних зон.
- 3.3.3. «Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді» - проведення енергоаудиту та впровадження енергозберігаючих заходів, встановлення сонячних панелей на громадських будівлях.
- 3.2.2. «Покращити рівень благоустрою та облаштування території громади, формувати громадські простори з урахуванням вимог інклюзії» - озеленення територій громади, створення парків, скверів, зон відпочинку.

Також очікується, що формування якісної дорожньої та придорожньої інфраструктури в громаді, впровадження енергозберігаючих технологій і т. п. в середньостроковій перспективі дозволить зменшити кількість шкідливих викидів в атмосферне повітря від автомобільного транспорту і матиме позитивний вплив на стан довкілля загалом та атмосферного повітря зокрема.

Погіршення клімату і мікроклімату в результаті реалізації цілей і завдань Стратегії та Плану заходів не очікується, оскільки відсутні причини, які спричиняють до їх зміни, а цілі і завдання скеровані на покращення екологічної ситуації в громаді.

Водні ресурси. До ймовірного негативного впливу на стан водних ресурсів може спричинити реалізація завдань, пов'язаних з розвитком сільськогосподарського виробництва та залученням і розвитком нового бізнесу загалом, під час здійснення яких у водні об'єкти можуть потрапляти забруднюючі речовини, пестициди, відходи будівництва тощо. Однак громада, стимулюючи сільськогосподарського виробника ставить вимогу розвивати екологічно чисте сільське господарство – завдання 1.1.2 *«Створити умови розвитку на території громади кластерів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, крафтової продукції, ринкового господарства».*

Водночас завдання Стратегії та відповідно проєкти місцевого розвитку Плану заходів скеровані на раціональне використання водних ресурсів громади та запобіганню їх забруднення, зокрема завдання:

3.1.3. *«Розширити покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, теплопостачанням»* покликане розширити доступ населення громади до питної води, провести реконструкцію та розширення систем водопостачання в населених пунктах громади, модернізацію водовідведення, встановлення нових каналізаційних мереж та очисних споруд та інше.

• . Тому реалізація Стратегії та Плану заходів не має призвести до погіршення стану водних ресурсів.

Відходи. Ймовірне збільшення обсягу утворюваних побутових відходів може спричинити реалізація окремих завдань Стратегії та проєктів Плану заходів, скерованих на їх виконання, що пов'язані з будівництвом та ремонтами житла, об'єктів соціальної сфери та інфраструктури, зокрема будівництвом і облаштуванням укриттів, доріг тощо. Серед таких завдань:

- 2.1.1. *«Модернізувати мережу закладів освіти для надання якісних послуг», 2.1.3. «Оптимізувати та модернізувати мережу закладів культури»;*
- 2.1.2. *«Створити безпечні умови, забезпечити доступність та інклюзивність послуг дошкільної, шкільної та позашкільної освіти»;*
- 2.2.1. *«Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів»;*
- 3.1.1. *«Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури»;*
- 1.1.1. *«Забезпечити ефективне використання землі та комунальної власності».*

Водночас Стратегія містить завдання, спрямоване на підвищення ефективності системи управління відходами –3.3.1. *«Сформувати ефективну систему управління відходами у громаді»*, в межах якого буде розроблено й реалізовано місцевий план управління відходами, запроваджено роздільне сортування сміття, вжито заходи для підвищення екосвідомості мешканців громади, здійснення екологічного моніторингу. Також це завдання передбачає ліквідацію та запобігання утворенню несанкціонованих сміттєзвалищ, підвищення рівня технічного оснащення комунальних підприємств тощо. Відтак реалізація Стратегії та Плану заходів сприятиме покращенню стану довкілля, через створення ефективної системи управління відходами у громаді.

Земельні ресурси. Короткостроковий тимчасовий негативний вплив на природні ландшафти, земельні ресурси та ґрунти може спричинити реалізація завдань Стратегії та виконання проєктів місцевого розвитку Плану заходів, пов'язаних з будівництвом, капітальними ремонтами та модернізацією об'єктів соціальної сфери (будівель закладів освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, соціального захисту населення) та дорожньо-транспортної й інженерної інфраструктури (доріг та супутньої інфраструктури, мереж водопостачання та водовідведення, каналізаційних очисних споруд), розвиток бізнесових структур.

Проте до Стратегії та Плану заходів включені завдання та проекти для їх виконання, які повинні забезпечити подальший позитивний вплив на ґрунти та запобігати їхньому забрудненню, зокрема:

- 3.3.1. *«Сформуванати ефективну систему управління відходами у громаді»*, яке передбачає розроблення та реалізацію місцевого плану управління відходами, впровадження роздільного сортування сміття, підвищення екоосвіди, ліквідацію та запобігання появи несанкціонованих сміттєзвалищ, підвищення рівня технічного оснащення комунальних підприємств тощо.

- 1.1.1. *«Забезпечити ефективне використання землі та комунальної власності»* що передбачає проведення інвентаризації та цифровізації земель громади, що, як очікується, дозволить раціонально використовувати ресурси громади, не завдаючи шкоди довкіллю;

- 3.3.3. *«Сприяти впровадженню системи енергомендджменту та підвищенню енергоефективності в громаді»*, виконання якого, як очікується, сприятиме зменшенню викидів в атмосферне повітря шкідливих речовин та їх осідання на ґрунти громади.

Біорізноманіття і природоохоронні території. Стратегія та План заходів, як невід'ємна складова її реалізації, не передбачають виконання завдань, які можуть спричинити до негативного впливу на біорізноманіття, об'єкти та території природно-заповідного фонду, а також потенційні об'єкти Смарагдової мережі. Проте ймовірність настання ризиків негативного впливу на біорізноманіття та території з природними обмеженнями буде залежати від розташування територій, на яких будуть реалізуватися завдання Стратегією, пов'язані з розвитком інфраструктури та дорожнього господарства, та їх наближенням до природоохоронних об'єктів і територій. Оцінка їх потенційного впливу на довкілля та здоров'я населення буде здійснена окремо відповідно до вимог законодавства України. Водночас окремі завдання Стратегії та проектів місцевого розвитку Плану заходів опосередковано зосереджені на збереження та охорону біорізноманіття і територій з природними обмеженнями. Серед них:

- 1.1.1. *«Забезпечити ефективне використання землі та комунальної власності»* що передбачає оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів, генеральних планів, інвентаризація земель громади, що, як очікується, дозволить раціонально використовувати ресурси громади, не завдаючи шкоди довкіллю;

- 1.3.1. *«Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади»* передбачає збільшення площ рекреаційних земель відновлення алей, висадження дерев, створення клумб;

Рекреаційні зони та культурна спадщина. У Стратегії та Плані заходів є завдання, реалізація яких націлена на відновлення та розвиток рекреаційних зон та збереження культурної спадщини. Серед них:

- 1.3.1. *«Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади»* передбачає створення рекреаційно-відпочинкової зони в сосновому лісі поблизу сіл Хлопків та Дернівка та переведення 20 га залісненої території (лісу) до категорії рекреаційних.

- 1.3.2. *«Забезпечити впізнаваність громади через туристичну промоду, каталог туристичних об'єктів, інформаційне наповнення офіційного сайту громади, туристичні навігації»* передбачає паспортизацію, відновлення об'єктів культурної спадщини.

Населення та інфраструктура. Реалізація певних завдань Стратегії та проектів місцевого розвитку Плану заходів, які скеровані покращення умов життєдіяльності населення, в т. ч. через відновлення та розвиток інженерної та дорожньо-транспортної інфраструктури тощо, а також збереження здоров'я населення, може мати тимчасові негативні впливи на довкілля. Проте, за умови дотримання встановлених екологічних нормативів та санітарних норм та правил, цей вплив буде зведено до мінімуму. А в середньо- та довгостроковій перспективі очікується позитивний

вплив від їх реалізації. Серед таких завдань:

2.1.2. *«Створити безпечні умови, забезпечити доступність та інклюзивність послуг дошкільної, шкільної та позашкільної освіти»*

2.2.1. *«Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів».*

1.2.1. *Забезпечити консультаційну підтримку сільськогосподарських виробників*

1.3.1. *Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади*

2.1.3. *Оптимізувати та модернізувати мережу закладів культури*

2.2.2. *Забезпечити якість та доступність соціальних послуг для різних поколінь та соціальних груп населення, зокрема підтримку військовослужбовців та ветеранів, їх сімей*

3.1.1. *Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури*

3.2.1. *Створити умови фізичного розвитку та спорту у громаді, що позитивно впливають на здоров'я та дозвілля дітей та дорослих*

3.2.2. *Покращити рівень благоустрою та облаштування території громади, формувати громадські простори з урахуванням вимог інклюзії*

Слід звернути увагу, що реалізація стратегії матиме позитивний вплив для різних поколінь та соціальних груп населення зокрема дітей, молоді, маломобільних осіб, ветеранів, військовослужбовців тощо.

Екологічне управління та моніторинг. Стратегія та План заходів не передбачають послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас у Стратегії та Плані заходів передбачено заходи з покращення системи управління відходами та підвищення енергоефективності громади, здійснення ефективного просторового використання території та ресурсів громади тощо. Водночас в громаді реалізувалась низка місцевих програм, скерованих на запобігання шкоди довкіллю.

Таким чином, реалізація Стратегії може мати тимчасовий та локальний негативний вплив, але в цілому на перспективу негативний вплив від реалізації завдань та досягнення цілей Стратегії не прогнозується. Завдяки реалізації завдань, спрямованих на раціональне використання та відновлення природних ресурсів, розширення використання відновлювальних джерел енергії, можна очікувати поліпшення існуючої екологічної ситуації в громаді та посилення її адаптації до змін клімату.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ

Забезпечення якісних умов життєдіяльності населення та створення безпечних умов проживання мешканців та розвитку екологічного сільського господарства, туристичної галузі, зокрема зеленого туризму, є стратегічним бачення розвитку громади.

Одна з цілей Стратегії спрямована на покращення стану довкілля громади та поліпшення умов проживання населення, а дві інші містять завдання, які забезпечують пом'якшення наслідків реалізації документу.

• **Стратегічна ціль 1: «Економічно спроможна громада»** Економічний розвиток громади буде орієнтований на підтримку сільськогосподарських виробників, малого та середнього бізнесу, розвиток туризму, залучення інвестицій у розвиток екологічно чистого сільського господарства та не шкідливих виробництв. Проте розвиток аграрного і промислового секторів супроводжується зростанням обсягів використання природних та енергетичних ресурсів, обсягів викидів, скидів, утворення відходів, проте ця ж ціль одночасно передбачає просторове планування, інвентаризацію ресурсів громади, створення рекреаційних зон, що забезпечить пом'якшення наслідків.

• **Стратегічна ціль 2: «Згуртована громада з високим рівнем послуг соціальної сфери»** передбачає модернізацію інфраструктури закладів соціальної сфери, забезпечення безпечності та інклюзивності процесів життєдіяльності, що супроводжується проведенням поточних капітальних ремонтів будівель, відновленням зруйнованих будівель, будівництвом захисних споруд, створенням інклюзивного простору. Такі заходи вимагають використання природних, енергетичних ресурсів, сприяють утворенню відходів. Проте ця ціль спрямована на покращення здоров'я мешканців через підвищення якості та доступності медичних та соціально-психологічних послуг, зростання вартості людського капіталу через освіту, розвиток талантів та компетенцій - *позитивний вплив* при досягненні цілі.

• **Стратегічна ціль 3: «Інфраструктура та дозвілля забезпечують комфортні умови для проживання та розвитку бізнесу»** – передбачається покращення транспортної інфраструктури, забезпечення мешканців якісною питною водою, побудови ефективної системи управління відходами, дотримання правил благоустрою населених пунктів громади, підвищення рівня енергоменеджменту у громаді та використання переваг альтернативної енергетики. Наслідками досягнення цілі є зниження рівнів забруднення довкілля; раціональніше використання ресурсів; покращення умов проживання людей та збереження зелених зон – *позитивний вплив* .

8 завдань Стратегії передбачають заходи, які спрямовані на *поліпшення стану* довкілля та умов проживання населення:

1.3.1. Розвивати рекреаційно-туристичну інфраструктуру привабливу для туриста та мешканця громади

2.2.1. Забезпечити якість та доступність медичних послуг мешканцям усіх населених пунктів

2.2.2. Забезпечити якість та доступність соціальних послуг для різних поколінь та соціальних груп населення, зокрема підтримку військовослужбовців та ветеранів, їх сімей

1.1.1. Забезпечити ефективне використання землі та комунальної власності

3.1.3. Розширити покриття населених пунктів якісним водопостачанням, водовідведенням, тепlopостачанням

3.3.1. Сформувати ефективну систему управління відходами у громаді

3.3.2. Захистити екосистему громади від ризиків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

3.3.3. Сприяти впровадженню системи енергоменджменту та підвищенню енергоефективності в громаді

Пом'якшення наслідків буде забезпечувати реалізація 3 наступних завдань:

3.1.1. Забезпечити можливість пересування автотранспортом дорогами з якісним покриттям, розвиток придорожньої та вуличної інфраструктури

3.1.2. Створити інфраструктуру безпеки актуальну до сучасних викликів

3.2.2. Покращити рівень благоустрою та облаштування території громади, формувати громадські простори з урахуванням вимог інклюзії.

Водночас для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Стратегії та Плану заходів пропонується реалізація комплексу заходів в розрізі компонентів довкілля. Зокрема:

Атмосферне повітря. Для зменшення впливу викиду шкідливих речовин в атмосферу, в т. ч. автомобільним транспортом, доцільно:

- створити території зелених насаджень обабіч автошляхів;
- стимулювати заходи з підвищення енергетичної ефективності і енергозбереження у всіх галузях (в першу чергу, комунальних закладів);
- впровадити проекти з використання альтернативних джерел енергії.

Кліматичні питання. Для зниження впливу зміни клімату на довкілля громади доцільно:

- проводити моніторинг рекреаційних навантажень на ландшафти;
- сприяти зменшенню викидів парникових газів за рахунок енергозбереження, раціоналізації структури енергозбереження, зниження непродуктивних втрат енергоресурсів, впровадження нових малоресурсоємних технологій, а також збільшення лісових насаджень;
- сприяти впровадженню біоенергетичних технологій в громаді.

Водні ресурси. Для забезпечення екологічної безпеки водних ресурсів у громаді та запобігання потрапляння стічних вод домогосподарств та підприємств в ґрунт та поверхневі води потрібно:

- провести паспортизацію водних об'єктів на території громади;
- впровадити систему моніторингу за станом водопостачання та водовідведення, а також здійснювати контроль за дотриманням норм водоохоронних зон;
- здійснити захист джерел питного водопостачання від шкідливого впливу, формування зон санітарної охорони навколо джерел водопостачання;
- провадити регулярне очищення водних об'єктів;
- провести заходи з охорони підземних вод та ліквідацію джерел їх забруднення;
- будівництво та реконструкція очисних споруд.

Земельні ресурси. Для запобігання забрудненню ґрунтів та зниженню їхньої родючості слід:

- провадити будівництво, реконструкцію та ремонти автомобільних доріг виключно за умови комплексного обґрунтування екологічних і соціальних переваг обраного варіанту будівництва;
- провести інвентаризацію та нормативну грошову оцінку земель громади;
- здійснити рекультивацію земель сільськогосподарського призначення, які зазнали негативного екологічного впливу;
- провести повне розмінування земельних ресурсів та очищення від забруднюючих залишків;
- здійснити заходи по очищенню, відновленню земель засмічених промисловими, побутовими та іншими відходами;
- провести інженерно-технічні, агролісомеліораційні та ґрунтозахисні заходи;
- створювати нові та реконструювати існуючі лісові смуги та інші насадження вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг;
- запровадити заходи по попередженню підпалів та незаконної вирубки лісів;

- здійснювати ліквідацію аварійних, фаутих дерев та сухостою, крокування та обрізки дерев на території громади;
- провести закупівлю та висадку саджанців дерев і квітів, розбивки клумб, квітників тощо в громадських місцях;
- своєчасно проводити викошування узбіч, зон зелених насаджень, парків, скверів, місць загального користування.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду та біорізноманіття. Для збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також рослинного і тваринного світу громади доцільно:

- розробити проекти землеустрою з організації та встановлення в природі меж територій природно-заповідного фонду, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;
- підвищити кваліфікацію і розвиток професійних компетенцій представників організацій громадянського суспільства у сфері охорони довкілля;
- розробити, розширити і впровадити нові форми залучення громадськості до процесу формування і реалізації місцевої політики, у тому числі екологічної, зокрема розробки місцевих програм розвитку у сфері захисту довкілля;
- залучити представників бізнесу до реалізації місцевих екологічних програм, проектів;
- ліквідувати наслідки буреломів, сніголомів, вітровалів;
- здійснити заходи щодо запобігання інтродукції та поширення чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам;
- провести заходи з озеленення населених пунктів;
- впровадити заходи щодо охорони тваринного світу та боротьби з браконьєрством.

Рекреаційні зони та культурна спадщина. З метою розвитку рекреаційних зон на території громади, а також збереження та використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь необхідно:

- здійснити облаштування рекреаційних зон на території громади, а також здійснювати їх обслуговування (прибирання, вивезення сміття тощо) на періодичній основі;
- забезпечити захист об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження, зокрема від руйнування внаслідок ворожих ракетних обстрілів;
- розробити відповідні програми охорони культурної спадщини;
- сприяти підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації працівників у сфері охорони культурної спадщини.

Управління відходами. Для запобігання забрудненню території громади ПВ, в т. ч. появи несанкціонованих сміттєзвалищ, необхідно:

- розробити й реалізувати місцевий план управління відходами;
- регулярно провадити моніторинг появи стихійних сміттєзвалищ на території громади та своєчасно їх ліквідувати;
- покращити рівень технічного оснащення комунальних підприємств, що надають послуги зі збору та вивезенню ПВ (зокрема здійснити придбання обладнання та машин для збору, транспортування та складування побутових відходів);
- запроваджувати систему роздільного сортування сміття (встановити окремі контейнери для скла, паперу, пластикових пляшок і змішаних відходів) в населених пунктах громади;

- забезпечити екологічно безпечне збирання, перевезення, зберігання відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин;
- посилити просвітницьку діяльність щодо створення екологічної культури місцевих мешканців не лише серед дітей, але й серед осіб зрілого віку;
- створити сприятливі умови для розвитку бізнесу у сфері управління відходами.

Здоров'я населення. Для запобігання погіршенню здоров'я населення громади необхідно:

- вдосконалювати і розширювати медичні послуги, що надають заклади охорони здоров'я в громаді;
- покращити матеріально-технічну базу закладів охорони здоров'я громади;
- збільшити кількість аптечних закладів на території громади;
- розвивати реабілітаційні послуги;
- впроваджувати телемедичні послуги;
- забезпечити оздоровлення дітей сиріт;
- проводити інформаційно-оздоровчі заходи щодо популяризації активного способу життя, формування відповідального ставлення до оточуючого середовища та власного здоров'я;
- здійснити заходи для зменшення шуму (заборона робіт у районах житлової забудови в нічний час та дотримання вимог «сезону тиші»).

Окремі рекомендації для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії та Плану заходів були враховані під час підготовки заходів з реалізації оперативних цілей Стратегії (див. розділ 6 цього Звіту). На всіх етапах реалізації Стратегії та Плану заходів заплановані рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про охорону земель», «Про охорону атмосферного повітря» та інших.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Стратегія розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації розроблена на довгостроковий період і є документом стратегічного планування.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття тощо. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

Водночас у контексті стратегічної екологічної оцінки Стратегії та Плану заходів можуть бути розглянуті й інші сценарії розвитку: 1) гіпотетичний «нульовий» сценарій, за яким Стратегія та План заходів не затверджується та більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію у громад ; 2) сценарій, який передбачає врахування в документі державного планування пропозицій та зауважень щодо покращення стану довкілля, в тому числі здоров'я населення, які надійдуть за результатами громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації та Звіту про їх стратегічну екологічну оцінку.

Гіпотетичний «нульовий» сценарій пов'язаний із збереженням нинішнього стану речей. Цей варіант виходить з того, що зміни практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники відновлення і розвитку громади будуть залишатись малорухомими. А це стримує реалізацію заходів з охорони та збереження компонентів довкілля і забезпечення збалансованого розвитку територіальної громади. Головною потенційною загрозою гіпотетичного «нульового» сценарію є потенційна втрата системності розвитку територіальної громади в середньо- та довгостроковій перспективі, що може стати причиною її інерційного розвитку.

В разі не затвердження Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації тенденції змін у стані довкілля збережуться, вплив на компоненти довкілля та здоров'я людей залишиться на теперішньому рівні з перспективою подальшого погіршення, оскільки не буде забезпечено реалізацію завдань і заходів, які спрямовані на покращення екологічної ситуації. Погіршення ситуації може проявитись у збільшенні викидів в атмосферу, забрудненні водних та земельних ресурсів, посиленні проблем поводження з ТПВ та збільшення чисельності несанкціонованих сміттєзвалищ, руйнуванні природоохоронних та заповідних територій, а також об'єктів культурної спадщини. Водночас може погіршитися і стан здоров'я населення через зниження рівня доступності та спроможності мережі закладів охорони здоров'я, падіння якості медичних послуг, підвищення загроз життєдіяльності населення тощо.

Реалізація гіпотетичного «нульового» сценарію ілюструє значне загострення екологічних проблем, які не сприятимуть формуванню комфортних умов життєдіяльності населення та можуть спричинити до погіршення його здоров'я.

Відтак за результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного «нульового» сценарію розвиток Баришівської територіальної громади буде ускладнений, і цей сценарій з високою ймовірністю може призвести до погіршення екологічної ситуації, що в кінцевому результаті негативно позначиться на здоров'ї населення.

Другий альтернативний сценарій передбачає затвердження проекту Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з

її реалізації, який враховуватиме обґрунтовані пропозиції та зауваження щодо покращення стану довкілля, в тому числі здоров'я населення, які надійдуть за результатами громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації та Звіту про їх стратегічну екологічну оцінку. Водночас цей сценарій може передбачати **додаткові витрати ресурсів** територіальної громади для його реалізації, що поставить питання можливості реалізації документу державного планування при обмежених фінансових ресурсах місцевого бюджету та посиленні державного регулювання інвестиційної діяльності в умовах війни.

Натомість, в аналізованому проєкті Стратегії та Плану передбачено, що планування розвитку громади ґрунтується на врахуванні ключових викликів, які впливають на людину, інфраструктуру, безпекове середовище, економіку, довкілля, здоров'я населення тощо.

Відтак в інтересах забезпечення ефективного системного розвитку Баришівської селищної територіальної громади найбільш прийнятним варіантом буде затвердження аналізованого проєкту Стратегії розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації з врахуванням рекомендацій, викладених у даному Звіті.

Стратегічна екологічна оцінка проводилась з врахуванням типу документу Стратегія розвитку Баришівської селищної територіальної громади до 2027 року та план заходів на 2025-2027 роки з її реалізації та характеру планованої діяльності (комплексний прогноз розвитку громади). Також, враховано доступність інформації про сучасний стан довкілля та тенденції його зміни.

Для підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку використано наступні **вихідні дані**:

- a. вихідні дані для розробки Стратегії (інформація селищної ради, результати опитувань, фокус-груп);
- b. статистичні дані Державної служби статистики України
- c. офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, Національна служба здоров'я України, Міністерство розвитку громад і територій України, Державне агентство водних ресурсів України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру);
- d. дані Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації (регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Київської області; екологічний паспорт Київської області, схема екологічної мережі Київської області та інші).
- e. регіональні, галузеві програми;
- f. публікації і експертні оцінки незалежних експертів про стан навколишнього природного середовища.

У процесі проведення СЕО використано такі методи:

З огляду на стратегічний характер документа державного планування, ключове значення у виконанні СЕО мали **методи стратегічного аналізу**. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань Стратегії та Плану заходів загальним цілям оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Методи статистичного налізу для поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення на території, яку охоплює проект Стратегії та Плану.

Метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів, викладених у публічних звітах та аналітичних матеріалах, а також метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

Для визначення інтегрованого впливу використано **мультикритеріальний аналіз** – метод оцінки величини і значимості впливів, який дозволяє проводити зіставлення різнорідних впливів і створює основу для оцінки кумулятивних ефектів.

До ускладнень, які виникли під час підготовки Звіту про СЕО, однозначно можна віднести недостатність статистичної інформації на рівні територіальних громад, використання у звітних матеріалах застарілих даних, відсутність /доступність інформації на сайтах профільних організацій та установ, які є носіями та розпорядниками цієї інформації. Також, ускладнило проведення оцінювання відсутність доступу до актуальної інформації про стан довкілля внаслідок часткового закриття після 24 лютого 2022 року доступу до деяких інтернет-ресурсів з міркувань безпеки та погіршення охоплення респондентів статистичними спостереженнями.

Оцінка кумулятивних ефектів на рівні даного проекту планованої діяльності ускладнена браком інформації про екологічні аспекти інших проектів і діючих об'єктів.

Слід зауважити, що Стратегії та Плани розвитку громади, області містять лише орієнтовні дані щодо проектів, що не дає змогу оцінити з високим ступенем вірогідності появу нових чи посилення дії існуючих факторів впливу.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Під час реалізації Стратегії та Плану заходів потрібно відстежувати екологічні загрози для довкілля, об'єктивно оцінювати їх наслідки, в тому числі для здоров'я населення, та вживати заходи для їх усунення та нейтралізації. Для цього необхідно провадити моніторинг можливих наслідків реалізації Стратегії та Плану заходів для довкілля.

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації цілей документу державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Стратегії та Плану заходів;
- отримання інформації, яка може бути використана для удосконалення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірка дотримання екологічних норм, встановлених відповідними органами влади;
- відстеження процесу виконання Стратегії та Плану заходів відповідно до ухваленого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

За результатами щорічного моніторингу кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до умов реалізації Стратегії та Плану заходів.

Моніторинг проводиться згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272.

Наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 №265 затверджено Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Відповідно до вказаного документу моніторинг проводиться з метою відстеження та аналізу динаміки і

структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до стратегічних, оперативних цілей та завдань, визначених у Стратегії.

Для підвищення якості оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги може бути потрібно проведення лабораторних досліджень стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту. Для цього доцільним є налагодження в громаді системи моніторингу навколишнього природного середовища (повітряний та водний басейни, ґрунт, фізичні фактори впливу) в межах житлової, промислової та рекреаційної зон. Альтернативним варіантом може бути використання даних моніторингу складових довілля, які проводяться на регіональному та загальнодержавному рівнях відповідними компетентними органами.

Потенційні індикатори для здійснення моніторингу Стратегії та Плану заходів пропонується використання екологічних показників (індикаторів) в розрізі компонентів довілля, які наведено в таблиці 9.1.

Таблиця 0.1. Показники (індикатори) моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з її реалізації для довілля, в тому числі для здоров'я населення

Компоненти довілля	Індикатори	Одиниця вимірювання	Джерело	Індикатор виконання
Атмосферне повітря	викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря	кг	https://aqicn.org/station/ukraine-brovary-prylutska-street/#/z/11	покращення якості
	протяжність відремонтованих відповідно до технічних вимог комунальних доріг	км	Інформація ОМС	50
	- кількість нових висаджених дерев на території громади	одиниць	Інформація ОМС	Мінімум 200
Водні ресурси	обсяг скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти	млн м ³	Державне агентство водних ресурсів	відсутні
	інвентаризовано водні об'єкти	одиниць	Інформація ОМС	442
	Реконструйовано/збудовано/модернізовано очисні споруди	одиниць	інформація ОМС	3
	Прокладено нових водопроводів	км	інформація ОМС	20
Земельні ресурси	частка інвентаризованих земель	%	інформація ОМС	100
	площа рекультивованих земель	га	інформація ОМС	42,736
	розроблено генеральні плани населених пунктів	Одиниць	Інформація ОМС	10

Компоненти довкілля	Індикатори	Одиниця вимірювання	Джерело	Індикатор виконання
	питома вага площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ) у загальній території громади	%	Інформація ОМС	Більше 19 %
Території з природоохоронним статусом, об'єкти Смарагдової мережі	кількість об'єктів ПЗФ на території громади	одиниць	інформація ОМС	4
Рекреаційні зони та культурна спадщина	рівень задоволеності мешканців громади та гостей впорядкованістю, чистотою рекреаційних зон	(бали від 1 (мін) до 5 (макс));	інформація ОМС	Зростання
	Площа територій переведених до категорії рекреаційні	га	інформація ОМС	20
Відходи	- відсоток ліквідованих стихійних сміттєзвалищ від загальної кількості таких сміттєзвалищ	%	інформація ОМС	100
	частка населених пунктів, де впроваджено роздільний збір	%	інформація ОМС	100
Здоров'я населення	кількість населення громади	осіб	інформація ОМС	зростання
	кількість закладів охорони здоров'я з оновленою матеріально-технічною базою	одиниць	інформація ОМС	5
	відсоток мешканців громади, які уклали декларації про вибір лікаря	%	НСЗУ	Тенденція зростання
Клімат	середня температура липня	градус	https://geomap.land.kiev.ua/climate-2.html	
	середня температура січні	градус	https://geomap.land.kiev.ua/climate-2.html	
	Кількість встановлених сонячних панелей на громадських будівлях	одиниць	інформація ОМС	10

Компонент ти довкілля	Індикатори	Одиниця вимірю вання	Джерело	Індикатор виконан ня
Екологічне управління	чисельність дітей та молоді, долучених до освітніх заходів з підвищення еко-свідомості	осіб	інформація ОМС	1500
	рівень екологічної культури мешканців громади	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	інформація ОМС	зростання

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення громади з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані.

Здійснення моніторингу впливів виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я у ході реалізації Стратегії буде здійснюватися Баришівською селищною радою, яка визначатиме періодичність моніторингу, перелік індикаторів, забезпечить доступ до вихідних даних та результатів моніторингу.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» моніторинг наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення, оприлюднюється один раз на рік органом місцевого самоврядування на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки реалізації Стратегії та Плану заходів для довкілля, у тому числі для здоров'я мешканців громади, селищна рада вживає заходів для їх усунення, а також розглядає пропозиції щодо внесення змін до Стратегії та Плану заходів для запобігання подібним негативним наслідкам у майбутньому. У разі внесення суттєвих змін до Стратегії та Плану заходів вони підлягають стратегічній екологічній оцінці.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Проект Стратегії та Плану заходів років не містить конкретних проєктів здійснення господарської діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля сусідніх держав, і які потребують надання документів дозвільного характеру на їх провадження, а також не визначає місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів. Відтак стратегічна екологічна оцінка проєкту документа державного планування (Стратегії та Плану заходів) не передбачає проведення транскордонних консультацій щодо ймовірних наслідків від його реалізації для довкілля, в тому числі здоров'я населення, зачеплених держав (сусідніх країн). Водночас проєкти, які будуть скеровані на виконання завдань та досягнення цілей Стратегії і включені до Плану заходів, і відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля та/або проведенню стратегічної екологічної оцінки відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», окремо проходитимуть процедуру оцінки впливу на довкілля, в т. ч., за потреби, щодо транскордонних наслідків для довкілля та здоров'я населення зачеплених держав, до прийняття рішення про їх реалізацію.

11. РЕЗЮМЕ ІНФОРМАЦІЇ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

1. Стратегія розвитку Баришівської територіальної громади до 2027 року та План заходів на 2025-2027 роки з її реалізації покликані забезпечити розвиток громади як сучасної згуртованої громади з екологічно чистою територією, комфортної та безпечної для ведення бізнесу та проживання різних верст населення, в тому числі маломобільних осіб, ветеранів. Для забезпечення такого поступу Стратегія базується на принципах збалансованого економічного та соціального розвитку громади, раціонального використання ресурсного потенціалу та екологічної безпеки. Стратегічні напрями розвитку громади включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей з розвитку екологічно чистої та енергоефективної громади, зокрема через побудову системи енергоменеджменту у громаді, проведення заходів енергозбереження комунальних закладів, використання переваг альтернативної енергетики (сонячної енергетики), вдосконалення системи управління відходами, відтворення лісів та розширення території рекреаційного призначення та інші.

Цілі та завдання Стратегії загалом спрямовані на зменшення негативних впливів на довкілля. Вони узгоджуються з державними та регіональними екологічними цілями, визначеними Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» та Стратегією екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року та іншими документах державного планування, які охоплюють різні складові довкілля, а також здоров'я населення (Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, Водна стратегія України на період до 2050 року, Енергетична стратегія України до 2050 року, Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року; та іншими).

2. Десята частина території громади знаходиться під лісами. У громаді близько 20 парків та скверів. Природо-заповідний фонд громади складають три заказники та пам'ятка садово-паркового мистецтва. На території громади немає елементів Смарагдової мережі. Громада має значний потенціал розвитку рекреації та зеленого туризму. В структурі земельно фонду громади 80,51 % займають сільськогосподарські землі, ступінь розораності яких становить 71,6 % та не перевищує середнього по області. На території громади є мало функціональні території - болота, що займають майже 2,5 % території. Частка поверхневих водних ресурсів невисока близько одного відсотка, найбільша річка – Трубіж.

Громада у 2023 році використала 0,603 млн. куб. м. води, з яких 94,5 % з підземних джерел та 5,5 % – з поверхневих вод. Майже 70 % води використовує галузь водопостачання, каналізація та поводження з відходами. На виробничі потреби використовується близько 30 % води, найбільше на потреби сільського господарства, будівництва, галузі виробництва шкіри. Громада не здійснює скиди у поверхневі та підземні води.

Усі населені пункти громади охоплені послугою вивезення ТПВ, та не всі господарства мають укладені договори. В структурі відходів переважають тверді побутові відходи. У громаді лише одне санкціоноване сміттєзвалище, що заповнене на 90 %, як наслідок, виникають стихійні сміттєзвалище

3. Серед головних екологічних проблем Баришівської селищної територіальної громади можна виділити наступні: потреба розширення доступу до питтєвої води, високий ступінь зносу мереж водопостачання та водовідведення, перезавантаження полігону ТПВ та проблеми налагодження сортування сміття, загроза виникнення стихійних сміттєзвалищ, незадовільний стан частини комунальних доріг особливо у сільській місцевості, слабка матеріально-технічна база комунальних підприємств та рівень енергоефективності комунальних установ соціальної сфери та інші. На території Баришівської СТГ відсутні великі забруднювачі атмосферного повітря. Водночас використовують свої потужності ТОВ "Екомісто-М" (переробка вторсировини) , ТОВ "Ультра Лезер" (дублювання шкіри), ТОВ "Нива Переяславщини" (вирощування свиней), що потенційно

екологічно небезпечні, а їх діяльність періодично спричиняє до появи неприємного запаху в прилеглих територіях. Існуюча екологічна ситуація ускладнилася через наслідки військових дій та до насущних проблем додалися проблеми накопичення будівельного сміття, забруднення вибухонебезпечними предметами території, погіршення здоров'я населення, збільшення числа населення, що потребує психологічно-соціальної підтримки, реабілітаційних послуг. Тому вирішення питань захисту навколишнього природного середовища має стратегічний характер.

4. Реалізація Стратегії не передбачає появу нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація багатьох оперативних цілей і завдань Стратегії сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді. За умови дотримання та виконання захисних і охоронних заходів, що відповідають чинним нормативним вимогам, ймовірність появи впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний кумулятивні та синергічні наслідки для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, є незначними.

5. Серед заходів, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування доцільно виокремити наступні:

- **Вплив на клімат:** Одним із найважливіших чинників змін природного характеру, що можуть вплинути на розвиток в майбутньому, є зміна клімату. Екологічні цілі, які враховані при розробленні Стратегії відповідають вимогам «Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року»
- **Вплив на атмосферне повітря:** Стратегія не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря, натомість включає створення рекреаційних зон та зелених насаджень обабіч автошляхів; заходи з підвищення енергетичної ефективності і енергозбереження комунальних закладів; використання альтернативних джерел енергії шляхом розміщення сонячних панелей на будівлях комунальних установ, проведення капітальних та поточних ремонтів доріг.
- **Вплив на водні ресурси:** Стратегія не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе скидів забруднених вод у поверхневі води. Водночас серед завдань стратегії відновлення водних об'єктів та їх паспортизація, розширення мереж водопостачання та будівництво очисних споруд, тощо.
- Позитивний вплив на довкілля матимуть заходи **управління системою ТПВ**, такі як: розробка місцевого плану управління відходами, ліквідація стихійних сміттєзвалищ; налагодження сортування сміття у всіх населених пунктах; проведення інформаційно - просвітницьких заходів з питань поводження з побутовими відходами.
- **Вплив на земельні ресурси:** внаслідок реалізації Стратегії не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Позитивний вплив на довкілля матиме рекультивація земель та відновлення антропогенно змінених природних ландшафтів, очистка угідь від вибухонебезпечних предметів, проведення 100% інвентаризації земель та оцифрування даних, створення і відновлення сіножатей та пасовищ, упорядкування орних земель.
- **Вплив на біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину:** в Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття, культурну спадщину. Натомість позитивний вплив на збереження біорізноманіття буде досягнений шляхом створення рекреаційних зон (відпочинкової зони в сосновому лісі поблизу сіл Хлопків та Дернівка, 20 га), відновлення паркових зон та скверів, озеленення території, паспортизацію об'єктів культурної спадщини.
- Реалізація стратегії не матиме негативних наслідків від будівництва чи модернізації об'єктів інфраструктури **для територій із природоохоронним статусом громади**, оскільки така діяльність не передбачена.

- Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

6. Розглянувши альтернативи аналізованому проєкту Стратегії та Плану заходів, дійшли висновку, що в інтересах забезпечення ефективного системного розвитку Барішівської СТГ з врахуванням принципу екологічної збалансованості громади найбільш прийнятним варіантом буде затвердження аналізованого проєкту Стратегії та Плану заходів.

7. Моніторинг наслідків виконання Стратегії та Плану заходів для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272). Водночас пропонуємо включити до переліку індикаторів виконання Стратегії індикатори моніторингу наслідків для довкілля від реалізації цілей і завдань Стратегії, які запропоновані в розділі 9 даного Звіту.

8. Транскордонні наслідки виконання Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади відсутні, оскільки її виконання не матиме наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, сусідніх держав.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що в цілому розроблення Стратегії розвитку Барішівської селищної територіальної громади до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 рр з її реалізації було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та заходів з мінімізації появи негативних ризиків. Реалізація Стратегії, за умови дотримання екологічних вимог, сприятиме збереженню довкілля та зменшенню антропогенного навантаження. Робота у напрямку досягнення її цілей забезпечить стійкий розвиток громади та сприятиме покращенню рівня життя місцевих мешканців через діяльність органу місцевого самоврядування, бізнесу та мешканців громади з дотриманням екологічних норм та раціональне використання природних ресурсів.

Виконала:

Експертка зі стратегічного
планування ініціативи CLIR
проєкту SURGe

Ірина Сторонянська

04.02.2025 р.